

atitudini

revista de cultura

Publicație editată de Primăria Municipiului Ploiești, Consiliul Local Ploiești și Casa de Cultură Ion Luca Caragiale a Municipiului Ploiești

Directorul Casei de Cultură:
Marian Dragomir

Redactor-șef:
Dan Gulea

Colaboratori:
Ion Bogdan Lefter
Diana Rînciog
Lucian Sabados
Dorin Stănescu
Haimanale Literare
(Vlad Mușat & Marian Neguțu)

Social media:
Cristina Nicolescu

Corectură:
Constanța-Ileana Gulea

Layout&DTP:
Flory Loredana Andrei

Colaboratorii pot trimite textele numai în format electronic. Autorii care doresc să fie recenzați în paginile revistei sunt rugați să expedieze cărțile pe adresa redacției. (Ploiești, Piața Eroilor nr. 1A, etaj VII)
Telefon: 0244-578.148
Site: www.casadecultura.ro
Facebook: facebook.com/atitudiniploiesti
Email: atitudini@casadecultura.ro
Tipar: SC 2M Digital SRL
ISSN: 1584-0832

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate.

1 - 2 Argument

Dan GULEA

Imaginarul unui lustru

3 - 4 Centenar TOMA CARAGIU

Ion Bogdan LEFTER

La „Bulandra”

5 - 8 Teatru

Lucian SABADOS

„Magul” Dabija a ajuns la Ploiești... (reflecții despre trecutul recent al teatrului „Toma Caragiu”, 8)

Poezie

9

Daniel PIȘCU

O istorie canonică, subiectivă, în versuri, a literaturii române (VI)

10 - 11

Marian DRAGOMIR

Poetica epifaniei cotidiene la Iulia DRAGOMIR

12

Ziua poeziei

Interviu

12 - 13

Horea SIBIȘTEANU: „Sunt scriitor de week-end”

14 - 16

Serenela GHÎȚEANU: „Despre literatură trebuie întâi vorbit, nu scris. Când vorbești nu poți trișa”

Repere francofone

17 - 18

Steluța COCULESCU

Alliance Française Ploiești: 35 ans d'histoire au service de l'éducation et de la culture

19 - 20

Diana RÎNCIOG

Apariție editorială: *L'Art des textes. Dictées, exercices de grammaire, traductions littéraires*

Prahografii & pluviografii

21 - 22

Alexandru - Ionuț CRUCERU

Începuturile satului Pociști

23 - 25

Alexandru H. POPA

Căsătoria civilă între D-I Ionel T. Femic și D-ra Eliza V. Dumitrescu (Ploiești, 24 decembrie 1928)

26 Actualitatea culturală

Florin Toma și *Bunăstarea de rău*

27 - 28 10 MAI

Dorin STĂNESCU

160 de ani de la fondarea Casei Regale a României. Istorii ploieștene

SCANEAZĂ
CODUL QR

Imaginarul unui lustru¹

Dan GULEA

„Vin în cinci minute” – faimos stencil cu figura ultimului președinte comunist, reprezentând regretul după o lume predictibilă, fie și în rău, pe care destui o caută în continuare în mod inconștient – reia o expresie convențională, despre un lucru care se poate face rapid, oarecum sinonim cu „vin în două secunde” (nu există stencil pentru asta).

Cifra cinci intră în diferite expresii, de la moderna și consumista „5 to go”, inscripționată pe aproape orice (chiar orice? pe inelul de logodnă? pe copârșelu? pe biberoane?), la comunistul (dar cu etimologie latinească, deh!) „cincinal”, plan de lucru și de emancipare socio-economică la dată scadentă. În prezent, săptămâna noastră cea de toate zilele de muncă are cinci zile, armonie corporală (și corporatistă, în regulă!...), cunoscută încă de pe vremea celor *Cinci pâni* a clasicului nostru.

„Ce ați făcut în ultimii cinci ani?” era o întrebare retorică în 1989-1990, anii revoluției anticomuniste, exprimată în marginea faimosului punct 8 din Proclamația de la Timișoara, potrivit căreia cei care au avut diferite funcții în vechiul regim nu sunt îndreptățiți, din punct de vedere moral, să (le) mai continue și în noua societate, cu principii democratice. Preluând această întrebare-standard (foarte repede, în anii 1990, absurdul era placat întrebării în spectacolele de divertisment, atunci când erau chestionați copii sau adolescenți), revista *Atitudini* vine acum cu partea ei de răspuns pentru cel mai recent an de apariție.

În acest an care tocmai a trecut, revista *Atitudini* a păstrat echilibrul dintre imaginea locală și expresivitatea națională, prin intervenții de istorie literară și de istorie culturală și prin publicarea unor fragmente din viitoare volume de proză și de poezie ale unor autori relevanți pentru imaginea literaturii

noastre în ansamblul literaturii mondiale. Mă refer, în această situație, la textele publicate de Gabriela Adameșteanu (decembrie 2025), autoare tradusă în șaisprezece limbi, și de Andreea Răsuceanu (noiembrie 2025), scriitoare tradusă în trei limbi străine, laureate ale celor mai semnificative premii literare autohtone.

Evenimentul principal organizat de revistă a fost lansarea suplimentului din ianuarie 2026, o reproducere anastatică a publicației *Revista Nouă*, înființată în anul 1966 la Ploiești, sub conducerea lui Ștefan Bănulescu, Nicolae Manolescu și a lui Ion Bălu. Deși primul număr a fost alcătuit, partidul și politrucii vremii nu au fost de acord cu înființarea acestei reviste, considerată insuficient de obedientă; este evident că o cercetare în arhivele locale ar aduce noi informații despre circumstanțele acelei manifestări de cenzură, rămânând pe mai departe ca *Flamura Prahovei*, cotidianul local, „să se ocupe” de cultură, cu o pagină săptămânală. Realizată alături de Ion Bogdan Lefter și de echipa *României literare*, reprezentată de Cristian Pătrășconiu, redactor-șef-adjunct, și de Angelo Mitchievici, redactor, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din România, relansarea numărului unic din *Revista Nouă* a fost un moment memorabil pentru istoria presei noastre literare, surprinsă într-un moment contrafactual.

În același sens al negației, este evident că nu trebuie blamate exclusiv autoritățile din perioada comunistă pentru interzicerea *Revistei Noi*; ar putea fi vorba, din câte îmi dau seama, de o paradigmă a puterii locale, pentru că, de exemplu, în perioada interbelică s-a ivit la un moment dat prilejul ca marele sculptor Constantin Brâncuși să creeze un monument pentru Caragiale, în orașul nostru. Tot din cauza unei disensiuni de vederi, între Brâncuși, pe de o parte, și politrucii interbelici, pe de altă parte, examinate în numărul din martie 2026, edificarea monumentului nu a mai fost posibilă.

O frumoasă recapitulare, care se poate transforma într-o lucrare de tip monografic, realizează Ion Bogdan Lefter într-un serial despre Toma Caragiu, început în numărul din august 2025, când se împlineau 100 de ani de la nașterea marelui actor. Colaborarea lui Lucian Sabados, fost director al teatrului „Toma Caragiu” în intervalul 1991-2012, începută în anul centenarului Toma Caragiu, este o mărturie valoroasă în ansamblul mișcării artistice de pe scena locală; nu doar consemnări scrise, ci și imagini, puse de autor cu generozitate la dispoziția revistei, din spectacole prestigioase și de mare încărcătură simbolică, din cea mai relevantă perioadă a teatrului nostru de după directoratul lui Toma Caragiu.

Se adaugă acestei istorii culturale investigații despre vedete internaționale din lumea filmului, în proiecții și spectacole speciale la Ploiești: Joséphine Baker, la 1928, Raj Kapoor, 30 de ani mai târziu, vedete care ar putea fi imortalizate, de exemplu, într-un *walk of fame* ploieștean.

Rubricile „Pluviografii”, cu varianta „Prahografii”, au fost gestionate pe subiecte în special de istorie locală de Dorin Stănescu și de Ionuț-Alexandru Cruțeru, cu date din arhive și din cercetări aplicate asupra unor elemente de identitate. Au continuat cercetările lui Alexandru H. Popa în arhivele locale (prilej cu care, de exemplu, a fost descoperit debutul poetei simboliste din La Belle Epoque, Claudia Millian), istoria literară neconvențională în versuri a lui Daniel Pișcu, interviurile și anchetele realizate de grupul Haimanale Literare (Marian Neaguțu & Vlad Mușat), notele de la „reper francofone” realizate de Diana Rînciog.

Anul 2025/ 2026 a fost unul foarte trepidant; a însemnat și împlinirea unor cifre rotunde pentru fondatorul *Atitudinilor*, Ion Stratan – 70 de ani de la naștere, 20 de la trecerea în neființă; cu acest prilej, am continuat lansările celor trei volume de *Opera poetică*, care au apărut la intervale diferite, fiind realizate împreună cu Biblioteca „Nicolae Iorga”, în cadrul unor evenimente speciale.

Iar acest al cincilea an reverberează și prin imaginarul poetic al fondatorului revistei *Atitudini*,

autorul faimosului ciclu „Pentameronul” din legendara antologie *Aer cu diamante* (din 1982). „Argument”, titlul primului poem din acest ciclu, este un cuvânt ce semnalizează o preluare care performează, în sensul de „pune în scenă”, atitudinea scorțoasă, indubitabilă – căci, de regulă, lucrările academice, științifice, de cercetare în științele „tari” sunt precedate de câte un „Argument”. Sau, cel puțin, lucrările care tind spre o asemenea atitudine. În stilul său eliptic, ce îi permite să gliseze de pe un strat pe altul al limbajului, Ion Stratan scria așadar o serie de cinci poeme pe care le numea „Pentameronul”, solemn și rizibil în același timp, anunțând: „Suntem înconjurați. Cu prietenie, dragoste, căldură/ Și cu alte sentimente de altă natură”.

Nu uităm – în privința titlurilor ce promet lecturi de cinci stele – nici ceea ce a urmat după prima antologie a Cenaclului de Luni: antologia *Cinci*, la o distanță de doar câteva luni, care îi reunea pe poezii Romulus Bucur, Bogdan Ghiu, Ion Bogdan Lefter, Mariana Marin, Alexandru Mușina – nici cartea de critică și teorie literară *Cinci prozatori în cinci feluri de lectură* de Ovid. S. Crohmălniceanu (1984), despre Mihail Sadoveanu (deopotrivă subiectul unui serial în revista noastră, la un moment dat), Liviu Rebreanu, Hortensia Papadat-Bengescu, Camil Petrescu și Mateiu Caragiale. Tot atâtea posibile semne și însemne ale lui *cinci*.

Quintă peste quintă, cvintet peste cvintet, toate trebuiau să se adune cumva în orașul unde au fost figuri politice cunoscute Quintușii – de la Ion Ionescu-Quintus, politicianul liberal interbelic, al cărui nume este în prezent purtat de Muzeul de Artă, la fiul Mircea Ionescu-Quintus, al cărui nume este figurat pe o stea în, firește, cinci colțuri, undeva în centrul urbei unde cele mai grele intersecții pentru șoferi sunt cele unde se întâlnesc câte cinci străzi.

Cinci.

¹ 1. Interval de cinci ani. 2 (în Antichitate) Procesiune de purificare rituală a unei întinderi (cetate, ogor, ținut), prin înconjurarea ei în alai ceremonial, care se făcea la Roma o dată la cinci ani (dexonline.ro).

La „Bulandra”

Ion Bogdan LEFTER

După etapa constănțeană, scurtă, de 2 ani și jumătate, 1951-1953, și după cea ploieșteană, lungă, de aproape 12 (fără mai puțin de o lună, ținând cont de actele de angajare), 1953-1965, Toma Caragiu se întoarce în Bucureștiul studiilor sale actoricești și al multelor roluri mai mari și mai ales mai mici jucate atunci pe diverse scene din Capitală.

Revenire pe ușa din față, la „Bulandra”, care domina teatrul românesc al perioadei, invitat de regizorul cel mai proeminent, Liviu Ciulei. Mai întâi, în 1964, ca vedetă într-un spectacol, protagonist al *Operei de trei parale* a lui Brecht, semn de recunoaștere a formidabilului talent deja maturizat, care-l făcea pe Caragiu perfect în rol, ca nimeni altul, indispensabil pentru o montare națională de vîrf. Apoi, în 1965, e angajat cu normă întreagă în excepționala trupă de acolo. Ciulei își construia echipa, proiectul, teatrul pe care avea să-l transforme în anii 1970 în reperul cel mai înalt al domeniului, pînă la emigrarea sa din 1980, lider și după ce fusese îndepărtat formal, în 1974, din funcția de „director artistic” (pedepsit pentru că girase montarea virulent-satirică, virulent-subversivă a *Revizorului* lui Gogol de către Lucian Pintilie). Invitația adresată lui Caragiu a fost o confirmare a faptului că deja-marele actor atinsese cota de vizibilitate și de prestigiu a vedetelor. S-a păstrat amintirea concursului obligatoriu la care Caragiu a trebuit să se prezinte. Formal, desigur, într-o relație de complicitate între candidat și „familia” de la „Bulandra”: „Pentru angajarea unui actor se cere îndeplinită formalitatea unui concurs și semnat un proces-verbal de către o comisie. Acest concurs e pregătit, în teatru, ca o glumă bună. Toma e invitat, solemn, să-și dovedească aptitudinile. Atmosfera e de sărbătoare artistică intimă. Actorul apare în costum de stradă, nemachiat, salută reverențios și recită, cu maximă seriozitate – în timp ce examinatorii se sfîrșesc de rîs – poezia *Cățeluș cu părul creț*, într-o formulă inenarabilă...” (*Carte despre Toma Caragiu*, p. 91). El, marele actor cu părul... creț!

Foaia de transfer de la Teatrul de Stat din Ploiești la „Bulandra” e datată 25 august 1965. Cu 4 zile înainte împlinise 40 de ani.

Autorul evocării de acum, abia intrat pe-atunci la școală, n-a putut urmări prima parte a etapei. Însă l-am văzut în seria finală de mari roluri, începînd din 1972, cînd ajunsesem către finalul „școlii generale” (de fapt al gimanzului, termen ieșit din uz în epocă, revenit ulterior, pînă azi, în limbajul administrativ al sistemului de învățămînt). Mama mă dusesese de mic la piese pentru vîrstele crude, așa cum mă inițiasse și în lectură și în istoria artelor plastice, iar la cinema mergea toată lumea (cel puțin în mediul urban). În pragul adolescenței, la 14 spre 15 ani, eram pregătit să asist la montări „pentru oamenii mari”. Pe Caragiu l-am văzut pe scenele de la „Bulandra” în *O scrisoare pierdută* a lui Caragiale (1972), în *Elisabeta I* de Paul Foster (1974), în *Azilul de noapte după Maxim Gorki* (1975) și în *Lungul drum al zilei către noapte după Eugene O’Neill* (1976 – anii premierelor), toate în regia lui Ciulei. Mari spectacole, rămase ca repere ale istoriei teatrului românesc. Ultimele două – cu „noaptea” în titluri... Pînă atunci, „ploieșteanul” îl jucase cu mare succes la „Bulandra” pe Macheath/Mackie-Messer/Mackie-Șiș în *Opera de trei parale* a lui Ciulei (1964) și, după integrarea în trupă, fusese distribuit în *Zoo sau Asasinul filantrop* de Vercors (1965), în regia lui Emil Mandric (poate adus

chiar de el, Caragiu, de la Ploiești), în *Caniota* de Labiche (1965) și *Meteorul* de Friedrich Dürrenmatt (1968), ambele montate de Valeriu Moisescu (iarăși în prelungirea colaborării ploieștene), în caragialiana *D'ale carnavalului* (1966) a lui Lucian Pintilie, în shakespeariana *Macbeth* (1968), din nou sub bagheta lui Ciulei (informații din *Carte...*). De remarcat că în *D'ale carnavalului* îl reia pe Pampon, iar în *Zoo...* joacă un prelat, Părintele Dillingham, care inaugurează seria fețelor bisericesti pe care avea să le interpreteze savuros-caricatural mai ales în filme.

În *Scrisoarea pierdută*, Caragiu și Ciulei (care juca și el: pe Agamiță Dandanache!) desenaseră un alt Tipătescu decât cel din schema clasicist-tipologică a piesei, intelectualizat, generator al unui umor mai subtil, într-o rețea de relații la rîndul lor mai complicate decât în satira lui Caragiale.

În piesa metaspectaculară a lui Paul Foster (pe care am ținut s-o revăd de cîteva ori), contemporaneist-elisabetană, Caragiu era actorul care-l interpreta pe un cămătar din Anvers, Lazarus Tucker. În jurul lui, înțeleptul echipei de teatru în teatru, și al lui Clody Bertola, actrița din piesă care juca rolul Reginei Elisabeta, roiau ceilalți, într-o parabolă bufă a ideii de recreare a vieții pe scenă, cu momente de mare intensitate emoțional-simbolică: Gina Patrichi, Irina Petrescu, Ion Caramitru, Florian Pittiș, Dan Nuțu, Mircea Diaconu, Emmerich Schäffer și ceilalți. Rol din seria de reflecții ale lui Caragiu asupra meseriei și a misiei sale.

A fost apoi Satin în *Azilul de noapte*, în lumea amărîților eșuați în adăpostul din „groapa” sălii de la Grădina Icoanei, pe care Ciulei o reamenajase cu rînduri de scaune pe trei laturi. Compoziție elaborată din pasta în care erau amestecate promiscuitatea și puritatea, decadența și valorile înalte. Tot un spectacol de echipă, în care apăreau din nou Caramitru, Pittiș, Nuțu și Tamara Buciuceanu-Botez, Rodica Tapalagă, Victor Rebengiuc, Virgil Ogășanu, Cornel Coman și alții, precum și Vasile Nițulescu, invitat de la Teatrul Mic. Iar în formula mai „de cameră” din *Lungul drum al zilei către noapte* Caragiu juca iarăși un actor, pe James Tyrone-tatăl, cîndva de succes, căzut la bătrînețe în patima alcoolului, în mijlocul tensiunilor din familie, luptîndu-se pentru a-i păstra aproape pe ai săi, dramatic, impresionant. Intrasem deja la liceu cînd a avut loc premiera *Revizorului* lui Pintilie (în noiembrie 1972), interzis după 3 reprezentații, așa că n-am ajuns să-l văd. Parabolă a totalitarismului instaurat într-o comunitate în care Primarul jucat de Caragiu,

dictatorul-histrion care-i pilota pe toți ceilalți, servil față de dictatorii de deasupra lui, cădea victimă grotescă a confuziei dintre temutul inspector anunțat și călătorul nimerit în orașel. Întrebat despre rolul cel mai interesant al carierei sale, actorul răspundea: „Cel din *Revizorul*, pe care-l pregătesc cu Lucian Pintilie. E cu totul altceva decât am jucat pînă acum!” (*Carte...*, p. 112). Despre aceeași experiență a mai vorbit și ca despre „cel mai dificil examen din întreaga mea carieră actricească” (p. 111). După întrebarea despre rolul „cel mai interesant”, l-a indicat pe De Pretore Vincenzo drept „cel mai iubit”, iar „cel mai visat” – pe... Don Quijote (p. 112). Să-l adăugăm pe visătorul cervantesc pe lista personajelor pe care Toma Caragiu ar fi vrut să le interpreteze, alături de Regele Lear, Othello, Harpagon...

Nu l-am văzut nici în *Pygmalion*-ul lui George Bernard Shaw, montat la „Bulandra” de Moni Ghelerter (1974), unde l-a jucat pe profesorul Doolittle alături de Mariana Mișuț și Victor Rebengiuc.

Nici în piesele contemporanilor Aurel Baranga, Alexandru Mirodan, Titus Popovici, Theodor Mănescu, Iosif Naghiu. Cel puțin în *Ziaristii* lui Mirodan, ca și, invitat la Teatrul de Comedie, în *Interesul general* a lui Baranga, a înregistrat mari succese comico-satirice, după cum a consemnat critica de specialitate.

Rămîn și întrebări de pe urma carierei lui Caragiu în teatru.

După ce a montat la „Bulandra” *Titanic vals*-ul lui Tudor Mușatescu (1975), doar ca regizor, fără să și joace în spectacol, oare ar fi perseverat ca director de scenă?

Cum ar fi ieșit marele spectacol despre actorul de circ pe care începuse să-l construiască împreună cu Dan Mihăescu?

Sau, în proiecție contrafactuală, l-ar fi folosit Liviu Ciulei în marele său spectacol de sinteză după *Furtuna* lui Shakespeare de la sfîrșitul lui 1978, cu premiera oficială în ianuarie 1979, deci la aproape 2 ani după cutremurul din 4 martie 1977? Pe Prospero l-a jucat George Constantin, invitat special de la Nottara. Oare l-ar fi distribuit Ciulei în rolul dirijorului înțelept al acțiunii – deci „regizor” al piesei, autoproiecție în ficțiunea shakespeariană... – pe Caragiu?!

Și cîte alte întrebări ne-am mai putea pune, cîte alte roluri ar mai fi putut juca?...

(Despre Toma Caragiu în filme și la televiziune – în episodul următor.)

„Magul” Dabija a ajuns la Ploiești...

(reflecții despre trecutul recent al teatrului „Toma Caragiu”, 8)

Lucian SABADOS

Finalul stagiunii 2003 – 2004 ne-a prins în focul repetițiilor unui mult așteptat proiect, întâlnirea cu un regizor „magic”, poate cel mai talentat și iscusit... povestitor din întreaga istorie a spectacolului românesc, Alexandru Dabija! De mult ne doream să lucrăm cu el, așa că, în primăvara lui 2004 m-am întâlnit la București cu Sandu – așa cum e cunoscut îndeobște în breaslă – iar discuția cu el, detalierea proiectului propus *Trei surori* de Cehov avea să mi se întipărească pentru totdeauna în memorie.

Primul șoc era însuși faptul că acest proiect avea să fie primul său Cehov! Grozavă oportunitate, profetic simbolism al acestui... amănunt!

Apoi, ideea lui de a plasa acțiunea piesei pe un hol al casei Prozorov, ca semn al efemerului, fugitivului și derizoriului din destinul uman, ca revers al tragicului cotidian la scară istorică, mi-a vorbit limpede și premonitoriu despre „povestea” lui Dabija, plecând de la Cehov, despre comentariul său unic asupra acestei comedii amare și profunde.

Spațiul de studiu ales de Dabija avea să focalizeze atenția spectatorilor asupra actorilor, gest esențial în construcția sa. Mai mult, această apropiere și asumare a spațiului de hol avea să ne facă părtași direcți la drama acestor trei femei, prinse în vârtejul unor vremuri tulburi, neprielnice și nivelatoare.

Scriam în 26 septembrie 2004 în caietul program, în pastila mea „Nevoia de Cehov”: „Fiecare dintre noi a continuat să spere, să muncească (uneori în van!), a aspirat să plece spre mari capitale (de ce nu și la Moscova!), a văzut, a auzit sau a împușcat un PESCĂRUȘ; fiecare are sau este, el însuși, un UNCHI VANEĂ; fiecare are una, două sau TREI SURORI; a pierdut sau a cumpărat o LIVADĂ DE

VIȘINI. Fiecare dintre noi (cu atât mai mult cu cât nu l-a cunoscut...) are nevoie de Cehov”.

Spațiul scenic și costumele au fost gândite de Ștefan Caragiu, iar distribuția i-a adus împreună, în acest spectacol de colecție, pe Oxana Moravec (Olga), Elena Popa (Mașa), Ada Simionică (Irina), Tudor Smoleanu (Andrei), Nadiana Sălăgean (Natașa), Ioan Coman (Verșinin), Mihai Calotă (Tuzenbach), Constantin Cojocaru/Niculae Urs (Cebutiĭkin), Karl Baker (Solionii), Lucia Ștefănescu (Anfisa), Adrian Ancuța (Kulighin), Alexandru Pandlele (Ferafont).

Spectacolul a avut un mare succes de presă, dar și de public, fiind invitat la Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu (mai 2005), la Seul (Coreea de Sud, octombrie 2006) și Tottori (Japonia, Septembrie 2009).

Poate în mod metaforic dar și simbolic, el a fost realizat exact la 100 de ani de la dispariția marelui dramaturg, în Anul Internațional Cehov.

Până la sfârșitul anului 2005 aveam să

și conjunctura prin care am descoperit acest text, ce avea să însemne pentru mine personal, o experiență artistică majoră!

În cariera mea de promotor și director de festival de jazz am avut bucuria să îl întâlnesc și să îl invit cu un recital extraordinar pe un important vibrafonist american, Eldad Tarmu. Cu această ocazie, el mi-a vorbit de soția sa, scriitoarea Lisa Beth Kovetz și de recentul ei succes internațional cu piesa *Cum a explodat David*. A fost un „coup de foudre”, al meu cu... piesa.

L-am rugat pe bunul meu prieten, dramaturgul Horia Gârbea să o traducă și apoi mi-am alcătuit distribuția.

Dar nu m-am grăbit să trec la repetiții, ci, vreo lună, împreună cu cele trei colege, adică Raluca Zamfirescu, Cristina Moldoveanu și Roxana Ivanciu, am lucrat separat dar și împreună asupra textului și a convenției foarte complicate de spectacol. Veți înțelege imediat de ce.

Comedia prezenta evoluția a trei personaje care redau aceleași evenimente, având puncte de vedere diferite. Cu toate că fiecare personaj este angajat într-un dialog cu celelalte două, spectatorul aude și vede acțiunea doar dintr-un singur punct de vedere la un moment dat, exceptând scenele în care cele trei se adresează direct una alteia.

A fost o mare provocare și pentru cele trei excelente actrițe, de a-și imagina cealaltă jumătate a dialogului și să îi dea viață pentru spectator!

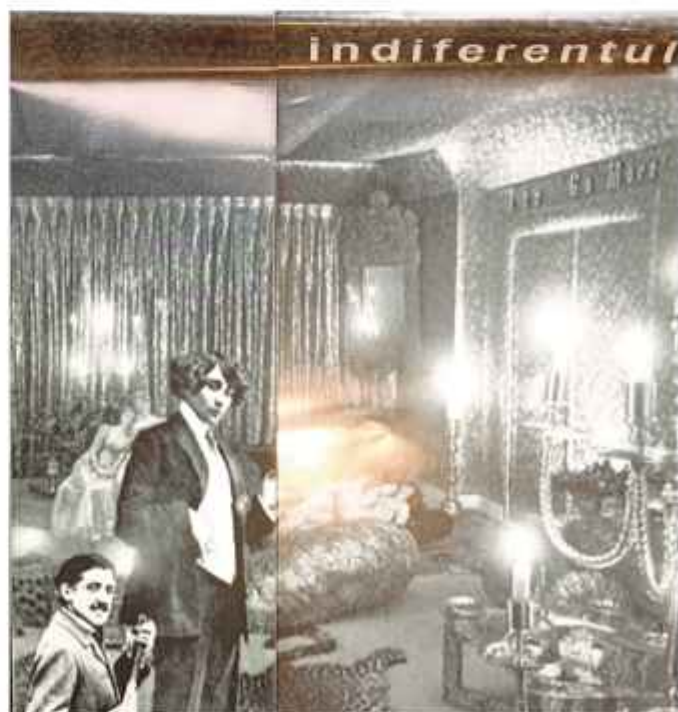
După premiera oficială de la Ploiești, la care autoarea a participat împreună cu actrița americană

Margot Avery, cea care asigurase premiera mondială a piesei, Lisa Beth Kovetz, vădit emoționată și impresionată de versiunea noastră inedită, mărturisea: „Pentru mine, aceasta este o piesă despre prostie și amărăciune. Ele sunt în întregime părți ale aceluiași spectacol, dar deja cunoaștem finalul poveștii. Moartea va veni oricum, așa că de ce să nu trăiești bine, onest, din plin?”

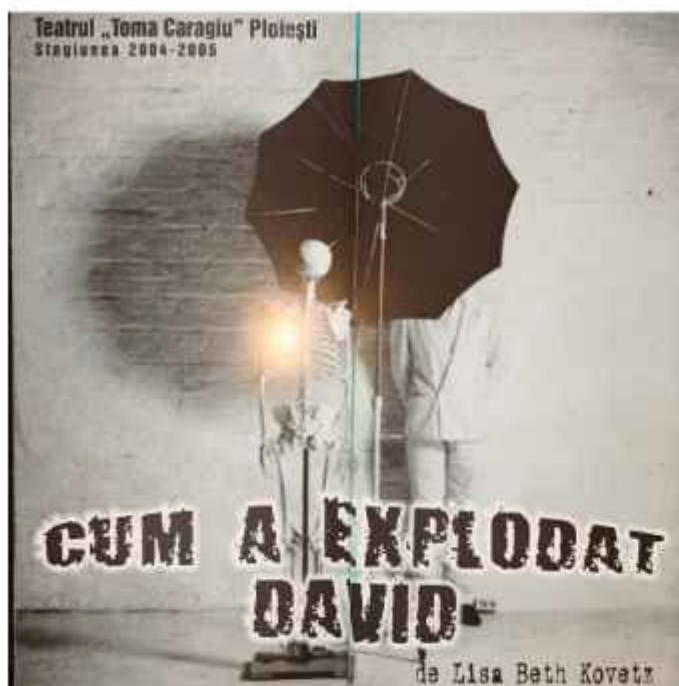
La acest proiect, pe lângă traducerea creativă a lui Horia Gârbea, am avut privilegiul de a lucra pentru prima oară (din cele patru viitoare colaborări) cu minunata scenografă Viorica Petrovici. Aceleași calde mulțumiri celor trei actrițe mai sus menționate, pentru ambiția, dăruirea și răbdarea lor de a gândi împreună acest spectacol tulburător.

Ajungem astfel la un alt moment deosebit din povestea noastră, primul spectacol de teatru-dans 100% în varianta de studio. Mă refer la *Indiferentul*, o inedită și rafinată adaptare a cunoscutei nuvele omonime de Marcel Proust.

Autorul temerarei provocări artistice este Lorant Andras, cel ce a semnat adaptarea, regia și

coregrafia spectacolului, care mărturisea în caietul program: „Societatea de consum a ajuns să producă, pe lângă deșeuri binecunoscute și nereciclabile, și un alt fel de deșeu, verbalitatea. Cuvintele, metaforele, poeziile, eseurile au fost sacrificate pe circuitul integral al informațiilor. Există verbalitate sterilă, dar

există și o șansă, corpul uman, instrumentul sentimentelor brute, curate, necenzurate. Societatea de consum a scăpat din vedere un aspect, gesturile, care au reușit să supraviețuiască în timpul evoluției, ca aproape singurele materiale brute (aproape primitive) purtătoare de impulsuri umane adevărate și sincere. La acest material brut apelez eu, la trupul uman și la partitura sentimentelor frumos cântate de acest instrument necunoscut."

„Eroii” acestei frumoase și elegante aventuri spectacologice au fost: Oxana Moravec, Cristina Moldoveanu, Elena Popa, Roxana Ivanciu, Lorena Ciubotaru, Clara Flores și Andrei Vasluianu.

Scenografia, sugestivă, stilizată și insinuantă a aparținut lui Ambrus Amaryll.

Și astfel am ajuns la începutul stagiunii 2005-2006.

Prima premieră a stagiunii urma să fie o altă comedie spumoasă, explozivă și de mare virtuozitate a scriiturii, *Adulter cu... suspens* („Cheie pentru doi”) a cuplului de dramaturgi englezi John Chapman și Dave Freeman, în traducerea lui Costin Manoliu și a Teodorei-Anca Florescu.

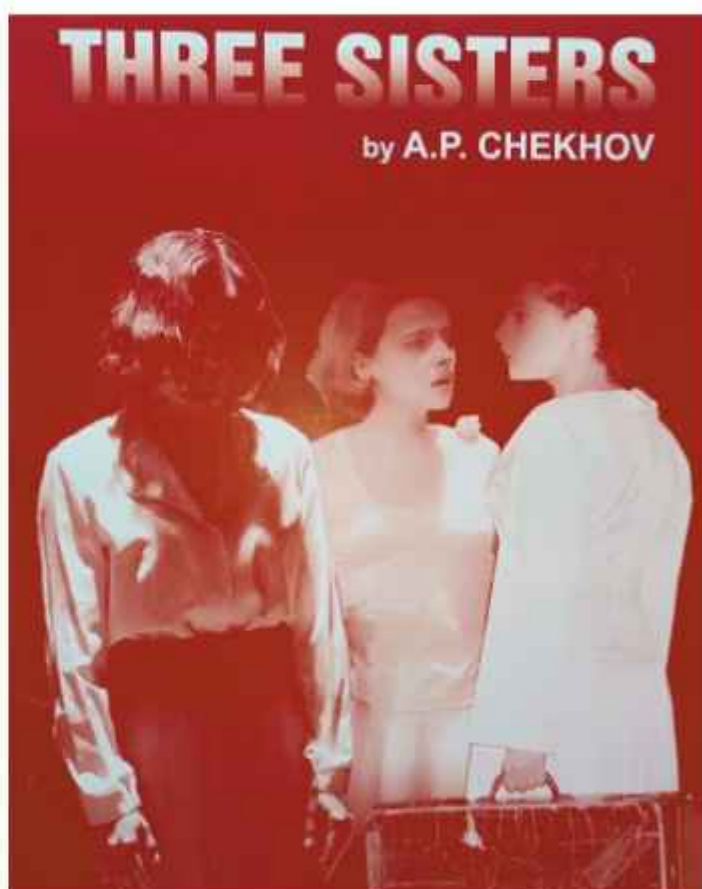
Regia și ilustrația muzicală mi le-am asumat, cu bucuria atacării unui text savuros și a unor partituri actricești de mare virtuozitate comică și tehnică.

Piesa, catalogată la premieră de presa londoneză drept „Una dintre cele mai de succes farse jucate la Londra”, a beneficiat de nominalizare la a 7-a ediție a Premiilor „Laurence Olivier”, pentru

cea mai bună comedie a anului 1982.

Scriam în caietul program în 30 august 2005: „Mi-au revenit subit în amintire câteva secvențe din acest spectacol, precum și multe bucurii, anecdotă, întâmplări din timpul repetițiilor. Numai atunci noi, cei ce vă oferim spectacolul, încercăm, pentru o perioadă limitată să fim o echipă care gândește, simte și creează cât mai unitar... A face pe cineva să râdă în mod inteligent ține de o deosebită tehnică, experiență și estetică”.

Am avut bucuria de a avea o distribuție ideală, actorii Clara Flores, Lorena Ciubotaru, Ioan Coman, Tudor Smoleanu, Karl Baker, Cristina Moldoveanu și Otilia Pătrașcu, compunând o lume

vie, colorată, într-o permanentă agitație browniană, cu o disperare și pasiune demne de o cauză mai bună!

Un titlu ce a bucurat foarte mulți spectatori, jucat peste trei stagiuni!

Scenografia, surprinzătoare, inventivă și funcțională a fost semnată de colegul nostru, Ovidiu Pascal.

Va urma

O istorie canonică, subiectivă, în versuri, a literaturii române (VII)

Daniel PIȘCU

Ioan Flora

(duminicalul)

Deschis și descins
din Banatul sârbesc
bărbat solid
așa cum e și în poezia sa
de la „Terapia muncii”
până la „Iepurele suedez”
nichitan cu, și în prietenie
model pentru cei mai tineri
nu importă că era vizibil
un miercuri sau un vineri.
Era cu totul său
o Duminică biologică
psihologică. Axiologică.

Alex Ștefănescu

(intuitivul)

Bonom, jovial,
mic titan la trup
dar și în critică
o critică de popularizare
profundă intuitiv de excepție

a fost reperul verdictativ
al mai multor generații
pe care le-a susținut între „Da și nu”
de la un SLAST cu contrast
la o Românie literară
pe vremea sa rarisimă.
Rară.

Radu G. Țeposu

(pozitivul)

Brănean, coborâtor pozitiv
în București, cu un cuvânt
major la *Cuvântul*
înconjurat de o armură
de prieteni și amici
adevărați sau mai mici
cu un destin tragic
parcă indus de a sa

Istorie tragică și grotescă...

a încercat să clarifice cât mai bine
„întunecatului deceniu nouă”
consolidat critico-literar
cu a sa percepție „promoțională”.
Și e încă pe drum. Fără îndoială...

Poetica epifaniei cotidiene

(Iulia Dragomir, *Zâmbetul lui Dumnezeu*, poezii, Editura Cișmigiu Books, 2025)

Marian Dragomir

Volumul se constituie într-un discurs liric al interiorității spiritualizate, articulat la confluența dintre experiența sensibilă a lumii și dimensiunea

astfel un itinerar al eului poetic, care pornește de la experiența imediată a lumii și se îndreaptă progresiv către o dimensiune contemplativ-metafizică.

Una dintre dominantele tematice ale volumului este relația directă și afectivă cu divinitatea. În numeroase poeme, discursul poetic se apropie de

E o stare de bine entuziasmantă și contagioasă în poemele acestei fete «cărora soarele îi stă în poală» și care se simte «fântâna tinereții». Tată ce mai vrea o să capete așchi la picior, ca să transforme levitația în zburdă cotidiană.

Al. Cistelean

«Zâmbetul lui Dumnezeu» este, de fapt, zâmbetul pe care-l întrezărim într-o poezie care vindecă. E dovedă că poezia adevărată nu țipă, ci se roagă. Nu se arată, ci se dăruiește. Nu sufereste, ci vindecă. Aceasta este, poate, cea mai înaltă misiune a poeziei: să nu fie doar artă, ci și har. Iar Iulia Dragomir, poeta orașului lui Nichita, își împlinește această misiune cu discreție și demnitate.

Sirghie Dumitru - Mișif

transcendentă a existenței. Cartea se înscrie într-o tradiție a poeziei române contemporane care revalorizează relația dintre sacru și cotidian, într-un registru al confesiunii luminoase și al vitalismului spiritual. În acest sens, universul poetic propus de autoare poate fi interpretat ca o poetică a armoniei ontologice, în care existența este percepută drept manifestare a unei ordini divine difuze, prezentă atât în natură, cât și în interioritatea subiectului liric.

Structural, volumul poate fi citit ca un jurnal liric al devenirii spirituale, poemele fiind date și organizate într-o succesiune care sugerează un parcurs inițiativ al conștiinței poetice. Această structură implicită conferă cărții o unitate tematică și simbolică, în ciuda diversității registrelor stilistice și a alternanței dintre versificația cu inflexiuni tradiționale și versul liber modern. Se configurează

tonalitatea rugăciunii sau a imnului, generând o atmosferă de comuniune spirituală. Poemul „Rugă”, de pildă, configurează o retorică a abandonului în voia providenței: „Doamne, leagă și dezleagă,/ Doamne, coase și descoase, Tu știi cum să ții întreagă/ Inima-ntre stele, oase.” Se observă modul în care limbajul poetic recurge la o metaforizare a gesturilor cotidiene, transformându-le în simboluri ale acțiunii divine asupra destinului uman. Verbele „a lega”, „a coase”, „a descoase” creează o imagine a divinității ca artizan al existenței, într-o viziune care amintește de tradiția liricii mistice, de la psalmii biblici până la unele texte ale lui Tudor Arghezi. În poemul „Dar divin”, discursul devine și mai explicit în articularea acestei relații intime cu transcendența: „Pun capul pe pieptul Său./ Mă iubește Dumnezeu.” Versurile exprimă o

spiritualitate afectivă, lipsită de dramatismul crizei metafizice caracteristice modernismului, preferând în schimb o perspectivă a încrederii și a bucuriei contemplative. Din acest punct de vedere, lirica lulei Dragomir se apropie de ceea ce critica literară ar putea numi mistică a luminii, în care experiența divină este percepută ca plenitudine și armonie. Un alt nucleu tematic fundamental al volumului îl constituie relația cu natura, reprezentată ca spațiu al revelației. Imaginarul vegetal, cosmic și sezonier ar apare constant în poemele cărții, transformând universul natural într-o metaforă a devenirii spirituale. Poemul „Vară” oferă un exemplu sugestiv: „A înflorit bujorul din grădină,/ bondarul îl colindă, din dulceața-i bând.”

Natura este percepută ca organism viu și participativ, în care fiecare element contribuie la dinamica unei armonii universale. Această perspectivă amintește de tradiția romantismului, unde natura funcționează ca oglindă a interiorității umane, dar și de simbolismul târziu, care valorifică corespondențele subtile dintre planurile realității. În poemul „Cireșele”, experiența naturii capătă o dimensiune aproape senzorială: „Le-am cules una câte una./ Erau roșii, pântecoase, împingeau viața din ele.” Imaginea fructului copt devine simbol al plenitudinii existențiale, iar actul culegerii se transformă într-un ritual al bucuriei de a trăi. Din această perspectivă, lirica autoarei poate fi plasată în zona unui vitalism poetic, înrudit cu unele direcții ale liricii românești interbelice. O altă dimensiune importantă a volumului este reprezentată de tema iubirii, care apare însă într-o formă transfigurată, mai degrabă spirituală decât senzuală. Iubirea este concepută ca principiu de comuniune și de revelare a sensului existenței. În poemul „Rost”, de exemplu, se afirmă explicit această perspectivă: „Dragostea ne-a căutat să pună în piept cinstirea./ Dragostea ne e menirea.” Iubirea devine aici principiu ontologic, nu doar experiență afectivă. În mod similar, poemul „Numele meu, numele tău” sugerează ideea unei contopiri spirituale între două identități, într-o viziune apropiată de simbolismul erosului mistic din tradiția literaturii europene.

Un procedeu dominant al volumului este metafora extinsă, care funcționează ca instrument de cunoaștere poetică. Metaforele nu au doar rol ornamental, ci contribuie la configurarea unei cosmologii lirice coerente. Un exemplu relevant apare în poemul „Libertate”, unde se afirmă: „Inima-i o poezie/ ce-o citești doar în iubire.” Această metaforă transformă inima într-un text simbolic, sugerând ideea că existența însăși poate fi citită și interpretată ca poezie. În acest sens, discursul liric se apropie de concepția modernă despre poezie ca formă de hermeneutică a realului. Pe lângă metaforă, se remarcă și frecvența

personificării și a simbolului. De pildă, anotimpurile sunt adesea prezentate ca entități animate, iar elemente precum lumina, apa sau floarea devin simboluri recurente ale purificării și ale regenerării. Volumul poate fi plasat la intersecția mai multor direcții ale liricii românești. Pe de o parte, se observă influența romantismului, prin accentul pus pe natură și pe interioritatea subiectului poetic. Pe de altă parte, există o afinitate cu simbolismul și post-simbolismul, prin utilizarea imaginilor sugestive și a corespondențelor simbolice. În același timp, anumite poeme recurg la structuri ritmice apropiate de oralitatea folclorică, ceea ce creează o legătură cu tradiția poeziei populare. De exemplu, adresările de tipul „Măi, neicuță” sau „Bade” evocă stilul doinelor și al cântecelor tradiționale, integrând discursul liric într-o memorie culturală colectivă.

Un poem revelator al volumului este „Poeziei”, unde autoarea reflectează asupra propriei condiții de creator: „Poezie, draga mea,/ azi, în dar, de ziua ta,/ îți pun doar o întrebare: ești tu fericită oare?”. Acest text poate fi interpretat ca o ars poetica, în care poezia este personificată și tratată ca o entitate vie. Gestul interogativ sugerează o relație de reciprocitate între poet și creație, într-un dialog interior ce amintește de tradiția reflexivă a liricii moderne.

Deși discursul poetic tinde spre universalizare, volumul conține și numeroase elemente autobiografice, mai ales în poemele care evocă copilăria sau spațiul natal. Referința la orașul Ploiești sau la anumite amintiri din trecut conferă textelor o notă de autenticitate și de intimitate. Această dimensiune autobiografică nu are însă caracter confesiv în sens strict, ci este integrată într-un proces de transfigurare poetică a memoriei. Amintirile devin puncte de plecare pentru reflecții asupra timpului și asupra identității.

În ansamblu, volumul *Zâmbetul lui Dumnezeu* se impune ca o construcție lirică coerentă, în care temele iubirii, naturii și credinței se împletesc într-o poetică a armoniei existențiale. Cartea propune o viziune optimistă asupra lumii, în care experiența poetică devine formă de cunoaștere spirituală și de reconciliere cu realitatea.

Prin îmbinarea versului liber cu structuri ritmice tradiționale, prin utilizarea metaforei ca instrument gnoseologic și prin plasarea experienței individuale într-un orizont cultural mai larg, Lulia Dragomir construiește un univers liric care dialoghează atât cu tradiția, cât și cu sensibilitatea contemporană. *Zâmbetul lui Dumnezeu* poate fi citit, astfel, ca o poetică a recunoștinței existențiale, unde fiecare poem devine o încercare de a surprinde prezența discretă a sacralului în ordinea lumii și în profunzimea ființei umane.

Maratonul poeziei prahovene, de Ziua Poeziei

În data de 21 martie a avut loc Maratonul Poeziei Prahovene, cu ocazia Zilei Internaționale a Poeziei. Evenimentul s-a desfășurat la Cărturești Ploiești, iar Andi Enache, manager Cărturești Ploiești, și Ana-Lucreția Nedelcu, poetă și filolog, au fost gazde. Maratonul a reunit poeți și poete de vârste diferite, începători și publicați. Am fost și eu invitat și m-am bucurat să citesc și să discut despre ce mai înseamnă poezia și ce rol are astăzi, despre publicul de nișă care încă o mai gustă și despre viitorul acesteia. Concluzia fost că evenimentele de acest tip sunt bine venite pentru comunitate și ar trebui să fie o constantă în viața orașului. M-am bucurat de tonul optimist al participanților, în ciuda provocărilor cu care se confruntă literatura și oamenii care o fac posibilă.

Au citit, nu neapărat în această ordine: Ana-Lucreția Nedelcu, Ramona Müller, Adriana Georgescu, Iulia Dragomir, Ana-Maria Mărunțelu, Ana-Maria Ghiocel, Cecilia Dragomir, Ioana Țopa Stan, Sorana Brucăr, Emilia Luchian, Călin Dengel. (Marian Neguțu)

Interviu

Horea SIBIȘTEANU: „Sunt scriitor de week-end”

Horea Sibișteanu s-a născut pe 6 Ianuarie 1987 la Bacău. A absolvit Facultatea de Construcții și Instalații a Universității Tehnice „Gheorghe Asachi” din Iași în 2010 și un master de Inginerie Seismică la Universitatea Waseda din Tokio în 2013.

A participat la Creative Writing Sundays, sesiuni de scriere creativă organizate de „Revista de Povestiri”, i-au apărut texte în publicațiile „Subcapitol”, „Revista de Povestiri”, „Ateneu”, „Iocan”, „Steaua”, „Echinox”, „Vitralliu”, „Laconic”, „Tomis”, „Matca”, „Familia”, „Dilema Veche”, în volumul colectiv *Scrisori din Cipangu, Povestiri japoneze de autori români* (Editura Trei, 2016), în antologia *Plastic în carne*, coordonată de Adrian Schiop (Triumf Amiria, 2022) și antologia *Garderoba*, coordonată de Diana Iepure (Editura Paralela 45, 2024). De asemenea, a fost bursier al programului „Prima Carte”, inițiat de Fundația Friends for Friends.

A debutat în anul 2004 cu volumul de proză scurtă *A șaptea viață* (Editura Psihelp), iar cel de-al doilea volum de povestiri al său, *Fetis*, a fost publicat în imprintul n'autor al Editurii Nemira în mai 2019. În septembrie 2022 a publicat romanul mozaic *Întinde mâna, Tiberiu*, tot în imprintul n'autor a Editurii Nemira.

Ai studiat în Japonia și ai adus puțin din lumea lui Ryu Murakami în prozele tale. Cum îți dai seama că ai creionat un personaj care merită să apară într-o povestire?

Experiența în Japonia m-a schimbat foarte mult. Am început să văd altfel lumea, să nu mai judec atât de mult și să accept diversitatea. Acolo am descoperit

literatura niponă, destul de diferită de restul literaturii. Ryu Murakami e unul dintre scriitorii mei preferați. Cred că publicul din România îl știe prea puțin.

Cât despre personajele mele, tot din literatura niponă am învățat, cred, să creez unele ordinare, nu extraordinare. Mi-e și mai ușor să le fac să fie

credibile, astfel. De obicei pornesc de la ceva ce văd în jurul meu și mă inspiră. Dacă port un personaj cu mine în gânduri o perioadă lungă de timp, consider că e unul asupra căruia merită să mă aplec. Și, cât personajul acesta locuiește în capul meu, îl pun în diferite situații, să îmi dau seama cum ar reacționa, ce ar face etc.

Care e cartea pe care ai reciti-o (sau recitit-o) de cele mai multe ori și de ce?

Nu citesc o carte de două ori. E un pitic de-ai mei care nu mă lasă. Sunt atâtea cărți pe care aș vrea să le citesc, iar timpul meu e atât de limitat, încât nu îmi permit să recitesc o carte. Nu acum, cel puțin. Dar există o excepție: *Bufnița oarbă*, de Sadegh Hedayat. Am citit cartea asta prima dată în engleză. Mi-a plăcut foarte mult și am citit câteva cronici. Într-una dintre ele, am aflat că persana e o limba destul de ambiguă și că romanul ăsta poate să fie diferit în traduceri diferite. Apoi am descoperit că un prieten de familie e traducătorul în română al cărții. El mi-a dat cadou un exemplar tradus de el. Am avut senzația că citesc o altă carte. Am mai

făcut experimentul ăsta cu *Femeia nisipurilor*, de Kobo Abe, unde am citit în paralel primul capitol din cele două traduceri existente la noi. Mi s-a părut amuzant că frazele erau diferite, dar ideea era aceeași.

Ești genul de scriitor care are o rutină sau scrii când îți găsești timp? Descrime-mi puțin procesul de creație.

Sunt scriitor de weekend. În timpul săptămânii am un job full-time destul de solicitant și nu prea mai am energia să stau seara să scriu. O fac sâmbăta și duminica, atunci când simt că nu mai pot ține povestea în capul meu și trebuie să o pun pe hârtie. Scriu dintr-un suflu tot ce am de scris și apoi revin și editez, lucrez pe text câtă vreme e nevoie.

Am observat că îți place să scoți la lumină personaje marginale. Crezi că, odată expuse, își vor găsi ușor cititorii?

Personajele mele sunt de obicei persoane normale, cu care te poți identifica ușor. Am preluat asta din literatura asiatică, în special cea japoneză, cum spuneam și mai devreme. Mi se pare că, având astfel de personaje, poți să atragi oamenii să citească. În plus, învărtindu-mă în lumea asta a noastră de zi cu zi, intrând în contact cu multă lume și observând ce se întâmplă în jur, am început să îmi pun întrebări legate de anumiți oameni. De ce X a devenit om al străzii, Y dependent de droguri sau Z practică prostituția? Oamenii ăștia sunt mai mult decât eticheta asta pe care le-o punem când îi vedem prima dată, au și ei sentimente, dureri, vise și speranțe. Mi s-a părut interesant să „sap” acolo, să le aflu povestea și să le-o scriu eu. Probabil – acum că mă gândesc la asta – e tot cu un scop educativ, într-un fel. Oamenii nu mai sunt empatici. De la an la an, sunt tot mai răi. Pun etichete și merg mai departe. Și asta nu e OK.

Ce planuri literare are Horea Sibișteanu în viitorul apropiat?

Anul ăsta sper să îmi apară noul roman. E gata de ceva vreme, deși am scris greu la el. Pe lângă roman, o să mai fie o surpriză, cred. Ceva ce sigur nu se așteaptă multă lume. Sunt foarte încântat că o fac, în sfârșit. E un proiect vechi, care a stat mulți ani în sertar, iar la finalul anului trecut am simțit că acum e momentul lui.

Interviu realizat de VLAD MUȘAT

Serenela GHIȚEANU: „Despre literatură trebuie întâi vorbit, nu scris. Când vorbești nu poți trișa”

Cel de-al patrulea volum de cronică literară poartă un titlu semnificativ prin repetiție: *A patra oră de citit*, venind după *Ora de citit*, *A doua oră de citit* și *A treia oră de citit*. De ce te-ai gândit doar la o oră de citit? Este suficient? Este prea mult?

Nu m-am gândit la „ora de citit” ca la durata unei sesiuni de lectură, ci ca la o oră din zi în care lași totul deoparte și citești. În general, dacă ziua e ocupată cu diverse activități, seara ar fi un moment potrivit pentru lectură. Sau după-amiaza, în week-end. Dar, desigur, pentru altcineva poate fi altfel. Fiecare are „ora” sau „orele” lui!

Primul volum a apărut pentru că cineva mi-a sugerat să fac ceea ce fac și alți cronicari, care își salvează cronicile de la uitarea în care pot cădea după ce revista devine...maculatură. Acest prim volum conține texte scrise în vremea în care revistele nu aveau site-uri pe net și facebookul era la început. *Ora de citit* a apărut în 2011 dar conține cronică scrise din 2005

încolo. Apoi, am publicat volumele într-un ritm anume, pentru că al doilea a apărut în 2015, al treilea în 2021 și, iată, al patrulea în 2026. În cel din urmă cronicile sunt din perioada 2021-2024. Ceea ce înseamnă că am deja ceva material pentru următorul volum, adică ce am publicat în 2025 și deja în 2026.

În toate „orele” am recenzat autori străini, nu doar englezi, americani și francezi, dar și japonezi, și spanioli, și israelieni, și, desigur, autori români contemporani. Francezii nu sunt foarte numeroși pentru că sunt mai puțin traduși. Desigur, eu citesc roman francez contemporan în original dar dacă el nu e tradus cititorul român va fi frustrat...

Orele de citit au reunit la început cronică din toate revistele literare ale Uniunii Scriitorilor în care am publicat, dar cum mai apoi am rămas la *Revista 22*, le conțin doar pe acestea. De ce *Revista 22*? Pentru că e revista din visul tinereții mele. După Revoluție, când s-a înființat, acolo scriau Gabriel Liiceanu (citisem în liceu *Jurnalul de la Paltiniș*), Andrei Pleșu, Alexandru Paleologu, Ana Blandiana, Gabriela Adameșteanu, Stelian Tănase - intelectuali care mă fascinau, străluciți și anticomuniști, care militau pentru Europa și democrație și erau vremuri aprige. În studenție mi-am propus să ajung să public în ea și s-au împlinit recent 20 de ani de când o fac. Îmi mulțumesc încă o dată Rodică Palade, redactorșef în 2006, care mi-a publicat primul text trimis, înainte să mă vadă.

Care este principalul criteriu după care îți

selectezi volumele/autorii/temele despre care scrii?

Criteriile sunt trei: cartea să aibă certă valoare artistică (sau documentară), să îmi placă, să consider că e util ca prin cronică mea să o recomand altora. Există niște similitudini între cărțile despre care am scris: e vorba în ele despre comunism și postcomunism, sunt romane psihologice sau romane care au ca temă timpul, identitatea sau memoria.

Un portret al cititorului român de astăzi, așa cum este conceput de piața autohtonă de carte.

Cititorul de astăzi cred că se axează pe domeniul care-i stârnește interesul. Literatura e doar o parte din ce oferă piața de carte și are cititorii ei, dar spre deosebire de acum 15-20 de ani, să zicem, există domeniul dezvoltării personale care a luat amploare și care are publicul său. De asemenea, există domeniul istoriei și al politologiei, așa cum, mai nou, există domeniul științelor, al neuroștiințelor care își găsește imediat public. Uneori mai numeros decât cel al literaturii.

În ce o privește pe cea din urmă, cred că a pierdut teren nu doar pentru că în școală nu se

mai cultivă cititul, așa cum se făcea cândva, nu numai pentru că există tot felul de gadgeturi care ne seduc pe toți, ci și pentru că nu mai există colecții ieftine, așa cum era pe vremuri colecția „Biblioteca pentru toți”, iar costul ridicat al cărților are importanța sa.

Există, deci, un cumul de factori. Poate însă cel mai important este că școala nu-i mai formează pe copii și pe tineri astfel încât să își dorească să citească literatură. Dacă li se recomandă să citească din literatura națională numai cărți în care există multă violență și lipsesc cărțile de literatură contemporană, apropiate de universul, de imaginarul tinerilor de azi, e de înțeles că ei asimilează literatura cu autorii canonici pe care trebuie să-i învețe. Apropos de autorii canonici, chiar dintre ei au fost excluse din manual nume esențiale ca Hortensia Papadat-Bengescu sau titluri precum *Patul lui Procust*

de Camil Petrescu, sau autori foarte moderni în epoca interbelică, precum Mihail Sebastian, Anton Holban sau M. Blecher.

Ce să mai vorbim despre perioada contemporană?...

În cadrul „Săptămânii altfel” copiii sunt duși să viziteze o bibliotecă și o privesc ca pe un muzeu cu exponate de neatins. Pentru că așa le este și prezentată. Ar trebui chemat un scriitor care să vorbească cu elevii, să le citească. Sigur, există și excepții dar ele...confirmă regula! Poate ar trebui înființată o materie, la care să obțină note, în care elevii să aibă de citit și să vorbească apoi despre ce au citit. Nu să dea un referat făcut cu copy-paste sau, mai nou, cu inteligența artificială. Și așa ajungem la ceva ce pare paradoxal dar e poate o soluție: despre literatură trebuie întâi vorbit, nu scris. Când vorbești nu poți trișa.

Un singur lucru mai remarc: au dispărut anticariatele. S-au mutat în online dar cele „fizice” sunt foarte importante pentru că acolo ai contact direct cu cartea.

Cum arată cititorul român de azi? E un om cu școală adevărată, nu cu diplome fără acoperire. E un om care a avut o familie în care și-a văzut bunicii sau părinții citind. Sau a avut un profesor care l-a convins. Un om curios intelectual și care a fost îndrumat.

Pentru cititorii *Atitudinilor*, te rog să ne povestești câteva efecte concrete ale scrisului tău, întâmplări care au fost generate, în sens etic, de ceea ce ai scris: noi cunoștințe, prietenii, replici, atitudini.

În primul rând, au reacționat unii dintre autorii despre care am scris, mi-au luat emailul de la redacție și mi-au scris, mulțumindu-mi pentru felul în care le-am interpretat cartea. De la Norman Manea la Doina Ruști, de la Gabriela Adameșteanu la Magda Cârneci, sau autori (încă!) tineri, dar foarte cunoscuți, ca Radu Vancu, Augustin Cupșa sau Andreea Răsuceanu. Au preluat cronică mea pe conturile lor de Facebook, cu unii dintre ei am devenit chiar

prietenă. Mai mult, Nora Iuga, Doina Ruști și Andreea Răsuceanu au preluat un fragment din cronică mea și l-au plasat pe coperta 4 a reeditării cărții. Acum 20 de ani, Bujor Nedelcovici a transformat una din cronicile mele la o carte de-a lui în „Postfață” la *Opere complete* vol. 3 pe care a editat-o.

În fine, pe Ana Blandiana, cu care am și scris o carte, am cunoscut-o astfel: la un eveniment literar, m-am dus să-i spun că sunt o admiratoare și auzindu-mi numele a zâmbit larg și a spus că mă cunoaște, pentru că e abonată la Revista 22 și mă citește acolo de ani de zile. Sunt satisfacții enorme.

Mi s-a întâmplat ca la o lansare de carte la care am vorbit să mi se adreseze cineva din public spunând că a cumpărat o carte datorită cronicii mele și i-a plăcut. Mă bucur și când sunt solicitată să scriu despre o carte. Autorul mă caută și îmi trimite cartea lui. Asta nu mă obligă să scriu despre ea. Dacă vreau scriu, dacă nu.

Când cer cărți de la edituri, la fel, nu mă obligă nimeni să scriu.

Mi s-a întâmplat rar să mi se pună în brațe, la un eveniment, o carte a cuiva din public și să nu scriu despre ea pentru că mi s-a părut că nu merită. Dar mi s-a întâmplat și asta.

Cum scrii (de mână, la computer?) Unde și când anume citești?

Cronicile și articolele științifice le scriu doar la calculator. Proza mi se întâmplă să o scriu și de mână. Cred că doar poezia nu se poate scrie la calculator! Citesc doar acasă : în grădină sau în camera mea. Înainte citeam în tren dar acum nu mai pot.

Alliance Française Ploiești : 35 ans d'histoire au service de l'éducation et de la culture

Steluța COCULESCU

Profesor emerit Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești

Președinte (1991-2012), Director (2012-2026)
Alliance Française Ploiești

Alianța Franceză din Ploiești este o poveste de succes care ne-a deschis, cu generozitate și competență, orizonturi culturale francofone, căi de afirmare în civilizația europeană căreia îi aparținem. În februarie 2026 s-au împlinit 35 de când, în 1991, Tribunalul Ploiești recunoștea statutul oficial al Alianței Franceze. Primul pas avusese loc în decembrie 1990, când Alliance Française Paris a confirmat statutul nostru, de membru cu drepturi depline al rețelei internaționale de centre culturale, dezvoltate prin asociații de drept local, în aproape toate țările lumii, începând cu anul 1883.

De atunci și până astăzi, parcursul Alianței Franceze a fost constant orientat spre promovarea valorilor europene prin limba franceză și promovarea valorilor noastre naționale în spațiul francfon. Crearea cu succes a asociației a fost posibilă prin reunirea fericită a trei factori esențiali.

În primul rând, entuziasmul romantic, postrevoluționar, dorința de a exersa libertățile democratice câștigate : dreptul la liberă asociere, libertatea de exprimare, accesul la vasta cultură occidentală contemporană, posibilitatea de a ne face cunoscute, prin limba franceză, propriile noastre valori. Entuziasmul nu era însă suficient, era nevoie de o organizare rațională, de un savoir-faire pentru a da sens și corp entuziasmului. Atunci am avut privilegiul de a o urma pe doamna Speranța Râmniceanu Poenaru, care ne-a mobilizat și organizat. Iar al treilea factor determinant a fost sprijinul total și necondiționat al autorităților locale, Prefectura, Consiliul Județean, Primăria, Inspectoratul Școlar.

Apoi, ne-am apucat de treabă.

În primul rând, prin promovarea limbii franceze ca mijloc de comunicare internațională, cu acces la valorile democrației occidentale, am deschis ferestre spre cultură, știință și educație, contribuind la integrarea României în Uniunea Europeană. Apoi, prin însușirea instrumentelor de comunicare internațională, am parcurs cu succes calea recunoașterii internaționale, în vastul spațiu francfon din cele 5 continente. Competențele științifice și practica dialogului intercultural, rezultatele noastre semnificative apreciate la Fondation des Alliances Françaises du Monde de la Paris au contribuit la recunoașterea internațională a Alianței noastre.

Privind în urmă spre origini și spre viitor, construind strategii de continuitate, adecvate noilor vremuri, putem afirma că politicile noastre publice de educație și cultură au dat un sens global major misiunii Alianței Franceze. Încă de la începuturi, ne-am asumat, cu sprijinul autorităților publice locale, un rol major în diplomația culturală de influență. Numită „puterea blândă”, „la puissance douce”, „soft power”, diplomația culturală a Alianței Franceze a promovat imaginea României în Europa și în lume, ca partener de calitate în schimburile de valori în plan mondial. Trecând prin valurile vremii, Alianța Franceză s-a dovedit o entitate cultural-științifică de succes, rezistând provocărilor, obstacolelor, concurenței adesea netransparente. La ceas de bilanț, putem spune că noi toți împreună

am reușit o frumoasă construcție cu respirație largă, caldă, promițătoare, depășind bariere, opreliști, provocări.

Cum am reușit, noi toți împreună ?

Mai întâi, prin modul adecvat de satisfacere a nevoilor și intereselor științifice, culturale și didactice ale profesorilor de limba franceză, publicul cel mai interesat de cultură francofonă. Aproape 15.000 elevi au urmat cursuri de franceză la Alianța Franceză și 7.000 de candidați au promovat examenele DELF/DALF. Zeci de profesori de limba franceză au beneficiat de stagii de formare profesională în Franța și foarte mulți în România, cu formatori francezi. Prin foarte multele activități adresate profesorilor, am făcut cunoscute în Ploiești personalități de seamă ale culturii franceze și francofone.

Apoi, a contat comunicarea noastră, prin empatie, sensibilitate, prin libertatea de gândire și absența relației autoritare, care de regulă obosește publicul. Alianța Franceză a făcut mereu apel la solidaritate, la libertate, la afectivitate, la accesul la valori și resurse de informare în specialitate, validate internațional.

Da ! Am fost ÎMPREUNĂ, ENSEMBLE ! Cu ENTUZIASM !

Am construit o comunitate în care nevoile profesiei găseau soluții cu plăcere, cu creativitate și acel entuziasm molipsitor al bucuriei de a reuși. Alianța noastră este foarte apreciată în ansamblul Alianțelor Franceze pentru varietatea și calitatea activităților noastre, managementul și gândirea strategiilor de acțiune, mereu adecvate vremurilor. Am căutat mereu să transformăm în avantaj orice situație și provocare ivite.

Acum, la ceas aniversar, putem afirma că Alianța Franceză din Ploiești este considerată la Paris model de adecvare la transformările inerente ale societății. Când din varii motive s-a înregistrat o scădere a interesului pentru limba franceză, am apelat la activități bazate pe proiecte, căutând finanțări în plan local. Prin proiecte depuse la Consiliul Județean Prahova și Primăria Ploiești, am trecut de la modelul mecenat la cel antreprenorial. Succesul s-a datorat în egală măsură alegerii în Consiliul Director a noilor colegi și colaboratori din sfera asociativă, Euro Spirit, Master Peace România,

precum și din nouă echipa managerială a Universității Petrol-Gaze. Am practicat politica parteneriatelor cu instituții reprezentative de cultură, precum Muzeul Județean de Științele Naturii Prahova, Biblioteca Județeană „Nicolae Iorga”, instituții care și-au exprimat nu doar disponibilitatea de colaborare, dar ceea ce a fost extrem de important pentru noi, respectul și aprecierea față de echipa noastră. Alianța Franceză a ales calea antreprenorială, colaborativă, internaționalizarea parteneriatelor, pentru a-și consolida autonomia și existența, dincolo de fluctuații subiective, conjuncturale sau provocate. Apoi, în spațiul francofon, Alianța Franceză din Ploiești este în mod deosebit apreciată prin lărgirea colaborării cu Universități din trei continente : Europa, Asia, Africa. Astfel, Alianța din Ploiești nu este o Alianță de provincie, închisă în spațiul cultural local, este o Alianță care evoluează în spațiul francofon mondial, aducând împreună, prin conferințe online sau cu prezență fizică, scriitori, universitari, academicieni și specialiști didacticieni din Universități din Vietnam, India, Liban, Dubai, Ucraina, Moldova, Algeria, Tunisia, Franța. Ca organizator al acestor dezbateri și conferințe, Alianța Franceză din Ploiești are un loc recunoscut în plan european și mondial, la Fondation des Alliances Françaises Paris.

La ceas aniversar, bilanțul Alianței Franceze din Ploiești este apreciat în lumea francofonă. Prietenii din Europa, Asia, Africa ne sunt solidari și răspund cu entuziasm invitației de a lucra împreună, suntem apreciați pentru creativitatea și originalitatea proiectelor noastre, care reușesc să strângă împreună profesori, cercetători, formatori din trei continente, propunând teme de interes comun. Suntem prezenți în Francofonia științifică, prin competența profesorilor români, prin eleganța relațiilor internaționale, prin punți de bune practici care leagă România, prin Ploiești, de comunități profesionale din școli și universități din lume. Provocările viitorului vor arăta că autonomia, antreprenoriatul, strategiile colaborative, promovările internaționale pot fi soluții de succes, care să corespundă așteptărilor tinerilor. Limba franceză va fi mereu utilă în activitățile profesionale și în consolidarea relațiilor de prietenie în lume.

Apariție editorială: *L'Art des textes. Dictées, exercices de grammaire, traductions littéraires*

Diana RÎNCIOG

La Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, colecția *Academia practică*, a apărut sub semnătura Dianei Gradu o carte deosebit de utilă, destinată – așa cum precizează autoarea – studenților filologi din primul și al doilea an, care au deja un nivel

intermediar de franceză (B1, B2), precum și tuturor celor care doresc, la un moment dat al vieții lor intelectuale, să își perfecționeze franceza, plecând de la română, ca limbă maternă. Prin urmare, această culegere de texte și exerciții reprezintă un excelent instrument de lucru pentru a ajunge la un nivel avansat de cunoștințe.

Câteva cuvinte despre autoarea cărții de față:

Diana Gradu este doctor în litere din anul 2004, cu o teză despre Chrétien de Troyes, susținută la Universitatea Paris IV, Sorbonne. Este cadru

didactic al universității ieșene și are ca domenii de interes limba, cultura și civilizația Evului Mediu francez, mentalități și comportamente medievale, corpul uman în literatura franceză (de la Evul Mediu la modernitate), limba franceză contemporană (fonetică, fonologie, curs practic și traduceri).

Volumul realizat de către Diana Gradu este structurat în patru unități: I. Dictări – 21 de texte

ale unor scriitori celebri ori mai puțin cunoscuți (Gustave Flaubert, Honoré de Balzac, Victor Hugo, Molière, Romain Rolland, Marguerite Yourcenar, Simone de Beauvoir, Édouard Peisson, Maurice Maeterlinck, Henri Bosco, Georges Duhamel); II. Exerciții de gramatică; III. Traduceri literare, unde există două secțiuni: traduceri din română în

franceză (din șase autori români, clasati în ordine alfabetică – Ana Blandiana, George Călinescu,

Adrian Cioroianu, Horia-Roman Patapievici, Andrei Pleșu și Marin Preda) și traduceri din franceză, cuprinzând autori precum Honoré de Balzac, Alain Fournier, Anatole France, Guy de Maupassant, Romain Gary, Georges Perec și George Sand. Doar textul *La Parure* (Podoaba) de Maupassant este tradus integral. IV. Soluții și variante. La finalul cărții există o bibliografie minimală și lista surselor electronice consultate.

Așa cum este menționat în cuvântul înainte, cartea *L'Art des textes. Dictées, exercices de grammaire, traductions littéraires* cuprinde o selecție de texte efectuată de autoare, fiecare fragment fiind însoțit de o fișă de vocabular, uneori cu imagini, lucru care face demersul nu numai folositor, ci și agreabil ilustrat. Cartea conține și 242 de fraze gramaticale de tradus din română în franceză, cu punctarea problemelor dificile (regimul verbelor, concordanța timpurilor, *si* condițional, folosirea subjonctivului, acordul participiului trecut, omofonia, pronumele adverbiale *en* și *y* etc). Secțiunea de soluții și variante de la final reprezintă un auxiliar prețios pentru cei care se antrenează rezolvând exercițiile propuse, pentru a problematiza, verifica propriile variante de traducere.

Considerăm mai mult decât binevenite exercițiile de dictare, de exemplu, știut fiind faptul că acestea sunt un excelent și solicitant antrenament pentru a corobora competența de înțelegere orală cu cea de exprimare scrisă, iar textele alese în cartea Dianei Gradu sunt dintre cele mai diverse. Dictarea reprezintă un demers complex, de conștientizare și fixare a nazalelor, de exemplu, de utilă discriminare între formele de singular și plural. Le menționăm, cu speranța că aceste texte pot invita mai departe la o lectură sau o relectură, în integralitatea lor: Victor Hugo – *Le Rhin. Lettre à un ami. Lettre XX*, Hervé Bazin – *Vipère au poing*, Romain Rolland – *Jean-Christophe, L'Adolescent*, André Gide – *Si le*

grain ne meurt, Maurice Maeterlinck – *Le double jardin*, Molière – *Dom Juan ou Le Festin de pierre*, Édouard Peisson – *Le Garçon sauvage*, Georges Duhamel – *Entretiens dans le tumulte*, Gustave Flaubert – *Madame Bovary*, Guy de Maupassant – *Une vie*, Honoré de Balzac – *Eugénie Grandet*, René de Chateaubriand – *Mémoires d'outre-tombe*, Marguerite Yourcenar – *Mémoires d'Hadrien*, Simone de Beauvoir – *Mémoires d'une jeune fille rangée*, Émile Zola – *Les trois villes (Paris)*.

Faptul că este atât de bine articulat în selectarea lui corpusul de texte în limbile franceză și română conferă demersului practic consistență și o necesară delimitare, pentru a observa greșelile tipice, uneori inerente, din pricina asemănării celor două limbi, iar soluțiile propuse în rezolvarea sarcinilor de lucru reprezintă un auxiliar didactic inedit, un reper esențial în munca de evaluare și autoevaluare.

Volumul este editat în formatul clasic de manual, are 232 de pagini și este dedicat profesorilor autoarei, în semn de prețuire și recunoștință, pentru că fiecare dintre noi iubim o disciplină de studiu în primul rând datorită unor dascăli de vocație, care au știut să ne sădească pasiunea pentru aprofundare, cercetare și fixare a cunoștințelor dobândite.

Cartea Dianei Gradu este, așadar, și o antologie de texte frumoase, valoroase pentru cele două literaturi – franceză și română – putând stârni și dezbateri utile pe marginea acestora. În felul acesta, volumul depășește salutar obiectivele propuse inițial, putând fi folosit nu numai la un seminar de curs practic, ci și la un cerc de lectură ori la un seminar de literatură.

Începuturile satului Posești

Alexandru - Ionuț CRUCERU

Una dintre cugetările pline de miez ale savantului Nicolae Iorga, între multe altele, susține că: „fiecare loc de pe pământ are o poveste a lui, dar trebuie să tragi bine cu urechea ca s-o auzi și trebuie un gram de iubire ca s-o înțelegi”. O astfel de istorie, bine tăinuită în colbul documentelor cu slove chirilice, privește și formarea satului Posești Pământeni din județul Prahova. Așezat odinioară în mijlocul câmpiei Zeletinului, în locul numit *Siliște*, dar strămutat pe urmă acolo unde l-au admirat personalități precum Jean Vaillant și Nicolae Iorga, satul Posești întruchipează în mod exemplar tipologia așezării fondate de o familie înrădăcinată în pământ străin. Drumul de la „descălecatul” primilor Posești la construirea satului articulat după toate canoanele juridice și economice a fost însă unul de lungă durată și presărat cu încercări. Când și de unde au venit Poseștii pe moșia Zeletin reprezintă o problemă nedeslușită deplin până la această oră. Ei își fac apariția progresiv în documente începând cu ultimele decenii ale veacului al XVII-lea, ca în veacul următor să se transforme în oponenții principali ai Sersarilor, în disputa pentru moșia Zeletin. Răsfoind cu atenție vechile documente, prima remarcă ce ar putea fi făcută este că Poseștii nu erau niște umili refugiați, ci cumpărători proveniți din rândul elitelor sociale. Pentru primii reprezentanți, declinul locuitorilor indigeni a constituit o situație profitabilă. Aceasta se poate vedea limpede din hotărârea domnitorului Șerban Cantacuzino de a-l desemna pe Badea al Posii din Zeletin printre boierii însărcinați cu alegerea moșiei Stănești (Drajna) a lui Constantin Filipescu, la 21 iunie 1684. Al doilea aspect vrednic de scos în evidență este că asaltul celor din neamul Poseștilor asupra unor pământuri nu s-a limitat din punct de vedere geografic doar la moșia Zeletin de la Curbura Carpaților, însă în alte părți încercările

au eșuat. Motivul este simplu: legislația timpului favoriza răscumpărarea bunurilor înstrăinate de moșneni și de rudele acestora. Au existat cel puțin două tentative ale Poseștilor de pătrundere în satul Bătrâni din apropiere. Ne vom servi de situația ilustrată într-un document din 7 iunie 1704, unde se arată că, deși Stanciu, nepotul Posii, reușise în prima fază să cumpere moșie în Bătrâni de la Dumitru, nepotul Neanciului, a fost nevoit să o cedeze ulterior lui Drăgoi din neamul Tihuleștilor și să-și primească înapoi banii. Împrejurări similare au făcut ca, în cele din urmă, Poseștii să se retragă și să își consolideze poziția câștigată cu trudă în moșia Zeletin. Dar să revenim la controversa enunțată inițial: când s-au așezat Poseștii pe moșia Zeletin și de unde au venit? Chiar dacă au beneficiat de un statut privilegiat în societate și au avut mai mult de câștigat decât de pierdut pe termen lung, totuși, în

vâltoarea evenimentelor istorice Poseștii au cunoscut și momente de cumpănă, când au renunțat la o parte din pământ sau au fost amenințați cu dispariția. Într-un astfel de moment de grea încercare apare zăpisul lui Ion, fiul Stancului Posea din Zeletin, prin care are loc vânzarea a 20 stânjeni de moșie la Zeletin către spătarul Mihail Cantacuzino, în 1692. Documentul prezintă interes nu atât prin tranzacția însăși, cât printr-un detaliu pe care îi pune la dispoziție: „care moșie iaste și mie de cumpărătoare de la Antonie Vodă”.

Formularea prezintă o doză de ambiguitate, nefiind clar dacă stânjienii fuseseră achiziționați direct de la domnitorul Antonie Vodă din Popești sau în timpul domniei acestuia. Oricum ar sta lucrurile, implicațiile acestui amănunt sunt colosale pentru istoria timpurie a satului Posești. Ideea ar fi, deci, că stânjienii vânduți spătarului la Zeletin fuseseră dobândiți și de Posești prin cumpărare, în intervalul 1669-1672, perioadă ce ar putea coincide cu venirea și stabilirea lor în această parte a județului Săcuieni. Cât privește locul de origine al acestei familii de mici boieri, problema rămâne deschisă, având în vedere că reprezentanții săi figurează întotdeauna în calitate de cumpărători sau de venetici pe plan local. Rămâne de văzut dacă nu cumva și ei proveneau dintr-una din obștile vecine ale Zeletinului, așa cum Macoveii din Starchiojd se înrudeau cu Gârbeștii și puseseră mâna pe numeroase pământuri în zonă. O etapă deosebit de importantă în procesul de formare și organizare a satului Posești a fost marcată de hotărnicia din 1746, în urma căreia proprietarii și-au văzut date deoparte terenurile dobândite până la momentul respectiv. Astfel, după ce s-a calculat câți strânjieni i se cuvenea fiecărui proprietar din fondul natural, hotarnicii au recurs la împărțirea sferelor de influență și a tarlalelor din cuprinsul moșiei, ca „să lipsească gâlceava” dintre ei. S-a convenit ca moșnenii Sersari să primească vatra veche a satului Zeletin iar cumpărătorii (printre care și Poseștii) să-și aibă locuințele în vatra cea nouă. Între cei

așezați în satul nou aflăm șapte membri ai familiei Posea: Badiul Posea (fiul lui Stanciu Posea), Nicula Posea (fiul lui Stan Posea), Carpen și Stanciu Posea, Sanda (fata lui Șerban Posea), Constantin Posea și Mihail Posea (fratele preotului Constantin). De la ei și urmașii lor, așezarea va purta de la o vreme numele Posești, chiar dacă printre locuitori se vor fi numărat și alte neamuri de oameni. Persistența toponimului în timp constituie a doua controversă din istoria așezării deoarece, la scurtă vreme după așezământul făcut, Poseștii au ieșit perdanți într-un proces cu Sersarii. Rezoluția domnului Grigorie Vodă Ghica este mai mult decât lămuritoare în ceea ce privește efectele nefaste ale procesului, care a atras după sine condamnarea bărbaților la ocnă pe viață. Acuză gravă care li se aducea era că apelaseră la tertipuri și cuvinte meșteșugite pentru a-și însuși pământ necuvenit. Faptul că în 1763 s-a dispus de domnitorul Ștefan Racoviță chiar și distrugerea locuințelor deținute de Posești și risipirea familiilor spre toate zările face ca existența actuală a satului și a numelui său să constituie o adevărat minune. În urma întâmplărilor dramatice petrecute atunci a apărut și zicala care spune că „chiar dacă ar fi 9 posari, ei sînt blestemați să nu stea unul lîngă altul”. Starea Poseștilor a fost reabilitată, tot prin judecată, de moștenitorii care au luptat din 1819 până în 1846, pentru drepturile pierdute.

Bibliografie

DANIC, *Manuscrite*, Ms. 206 (Condica mănăstirii Cotroceni, de documentele metohului Văleni, din jud. Saac).

E. Obrocea, *Monografia comunei Posești*, în *Cunoașterea Prahovei. Locuri și oameni*, Revistă trimestrială sub conducerea lui I. G. Obrocea, Tipografia „Unirea”, Ploiești, 1939.

N. I. Simache, M. Vulpescu, *Istoricul satelor Posești, Râncezi și Nucșoara*, Ploiești, f.a.

Ploiești, 24 decembrie 1928, Căsătoria civilă între D-l Ionel T. Fernic și D-ra Eliza V. Dumitrescu

Alexandru H. POPA

În anul 2026, pe data de 29 mai stil vechi ([11 iunie stil nou) se împlinesc 125 de ani de la nașterea lui Ionel Fernic (1901-1938) personalitate complexă a perioadei interbelice. Ionel Fernic a fost: actor, pianist, ziarist, scriitor, textier și compozitor, aviator și parașutist. O perioadă de timp a locuit la Ploiești și a influențat viața culturală a orașului. Autorul acestor rânduri dorește să marcheze prezența ploieșteană a lui Ionel Fernic prin evocarea unor evenimente din viața acestuia din perioada în care a locuit în oraș. Vom începe cu a doua căsătorie a lui Ionel Fernic.

La serviciul Județean Prahova al Arhivelor Naționale (S.J.Ph.A.N.) din Ploiești am identificat dosarul căsătoriei lui Ionel T. Fernic cu Eliza V. Dumitrescu din ajunul Crăciunului al anului 1928 ⁽¹⁾. Dosarul conține 9 file (cu cifrele 1 și 9 sunt numerotate copertele dosarului).

În ziua de joi 13 decembrie 1928, la orele 10, domnul Ionel T. Fernic însoțit de domnișoara Eliza V. Dumitrescu se prezintă în fața ofițerului stării civile a Municipiului Ploiești, avocatul Ilie Nedelcovici, pentru a completa și semna „Declarațiunea de Căsătorie” ([1], fila 2 față) pe care o prezentăm în figura 1.

Din „Declarațiunea de Căsătorie” putem evidenția:

Ionel T. Fernic era: major divorțat, de profesiune ziarist, domiciliat în Ploiești, strada Rareș Vodă, nr. 3, în vârstă de 27 ani împliniți, născut în Târgoviște, în ziua de 29 mai 1901, fiu al domnului Teodor Fernic (inginer), decedat și al doamnei Eleonora născută Spirescu decedată.

Eliza V. Dumitrescu era: majoră necăsătorită, de profesiune, —, domiciliată în Ploiești strada Ion Bob nr. 6, în vârstă de 27 ani împliniți, născută în Ploiești, în ziua de 22 septembrie 1901, fiică a domnului Vasile C.

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI PLOIEȘTI
OFICIUL STĂRII CIVILE

Publ. No. 1218

Reg. No. 5719

Dos. No. 990

Ofițer, Ilie Nedelcovici

DECLARAȚIUNE DE CASATORIE
Art. 98 din Regulament

Subiectații: **Ionel T. Fernic** și **Eliza V. Dumitrescu**

Major divorțat, de profesiune ziarist, domiciliat în comuna Ploiești, strada Rareș Vodă nr. 3, în vârstă de 27 ani împliniți, născut în Târgoviște, în ziua de 29 mai 1901, fiu al domnului Teodor Fernic (inginer), decedat și al doamnei Eleonora născută Spirescu decedată.

Majoră necăsătorită, de profesiune sculptor, domiciliată în comuna Ploiești, strada Ion Bob nr. 6, în vârstă de 27 ani împliniți, născută în Ploiești, în ziua de 22 septembrie 1901, fiică a domnului Vasile C.

Declaram că voină să ne unim prin căsătorie.

Semnăturile: **Ionel Fernic** și **Eliza Dumitrescu**

EXECUTAT LA SERVICIUL JUDEȚEAN PRAHOVA AL ARHIVELOR NAȚIONALE

Dumitrescu de profesiune sculptor, și a doamnei Ecaterina V. Dumitrescu, născută Ștefan Covlea, de profesiune —, ambii domiciliați în Ploiești pe strada Ion Bob nr. 6. „Declarațiunea de Căsătorie” este un formular tip tipărit care pe verso conține documentul „Certificat că nu s’a ivit opoziție la căsătorie”. Pe fila 2 verso se menționează: „Certificăm că în timpul 13 decembrie 1928 până la 24 decembrie 1928 au stat afișate în ușa casei comunale, extractul de publicațiune a căsătoriei proiectate de D-l Ionel T. Fernic, de ani 27, ziarist din Ploiești, str. Rareș Vodă 8, cu D-ra Eliza V. Dumitrescu, de 27 ani din Ploiești, str. Ion Bob 6, și nu s’a ivit opoziție la această căsătorie. Dată la 24 decembrie 1928.” Actul este semnat de ofițerul stării civile, Ilie Nedelcovici, și de șeful biroului, Teodor Gheorghiu.

Din DEX putem menționa: Afipt (învechit) – Afiș, anunț, înștiințare.

Evident numărul casei adresei lui Ionel T. Fernic a fost trecut greșit 8 în loc de 3.

În dosar la fila 3 față, este prezentat documentul „Extract de pe actul de publicațiune de căsătorie No. 990, din anul 1928, luna decembrie ziua 13, orele 10 la amiază”.

Actul reproduce datele din „Declarațiunea de Căsătorie”. Documentul este semnat de ofițerul stării civile, Ilie Nedelcovici, și de șeful biroului, Șt. Sorescu.

Din lucrarea ^[2] am constatat că Ilie Nedelcovici era avocat, licențiat al Universității din București, locuia în Ploiești pe strada Regală și era înscris în Baroul Municipiului Ploiești din anul 1906 ^[2], pag. 93).

Tot din lucrarea ^[2] menționăm că: în anul 1914, Ștefan Gr. Sorescu era șef birou de stare civilă și locuia în Ploiești pe strada Ștefan Vodă nr. 8, iar Teodor Gheorghiu era registrator și locuia în Ploiești pe strada Fortunei nr. 25 ^[2], pag. 42).

Strada Rareș Vodă are și în prezent același nume. Strada Ion Bob (corect Ioan Bob) corespunde actualei străzi Căliman care pornește din strada Plăieșilor nr. 31 și ajunge în strada Eroilor nr. 103 ^[3]. Strada Ion Bob a mai purtat și numele Colindei (cum este trecută în „Extractul din registrul de nașcuți din anul 1901” al Elizei V. Dumitrescu), ^[1], fila 5 față).

În planul cadastral al Municipiului Ploiești întocmit în perioada 1902 – 1904, de Institutul Geografic al Armatei, am putut identifica casa proprietate a lui Vasile Dumitrescu unde s-a născut fiica sa Eliza: pornind din strada Plăieșilor pe strada Ion Bob (Colindei) la a patra proprietate pe partea stângă, corespunzător nr. 6, este trecut numele Vasile Dumitrescu. În acea perioadă în Ploiești numerele fără soț ale caselor erau trecute pe partea dreaptă

iar cele cu soț erau trecute pe partea stângă a străzii, invers ca în ziua de astăzi.

Din păcate despre sculptorul Vasile C. Dumitrescu, tatăl Elizei, nu am reușit să obțin date biografice.

Ioan Bob (1739 – 1830) - a fost un Episcop de Făgăraș și de Alba - Iulia, cu sediul la Episcopia Blaj. A fost Întâistătător al Bisericii Române Unite cu Roma între 1782 – 1830.

Prima căsătorie a lui Ionel Fernic a avut loc la București, în ziua de sâmbătă 16 februarie 1924 cu Ioana G. Nestor ^[1], fila 4 față - verso). În „Extractul din registrul actelor de CĂSĂTORIE pe anul 1924, nr. 526, ”, conținut în dosarul de căsătorie ^[1] se menționează:

Ionel T. Fernic: era major necăsătorit, avea 22 de ani împliniți, de profesie artist dramatic, născut în orașul Târgoviște, locuia în București, pe strada Prelungirea Campoduci No. 25, era fiul inginerului Teodor Fernic, domiciliat în Galați, și al Eleonorei născută Spirescu, decedată.

Ioana G. Nestor: era majoră necăsătorită, avea 21 de ani împliniți, fără profesie, născută în comuna Buhalnița – județul Neamț, locuia în București pe strada Prelungirea Campoduci No. 23, era fiica lui Gavril Neculai Nestor, plugar din comuna Buhalnița și a Anicăi născută Gheorghiu.

Martorii au fost: Gheorghe Hașcu de ani 42, de profesie constructor, domiciliat în București pe strada Prelungirea Campoduci No. 23 și Ștefan Gocianu, de ani 45, de profesie constructor, domiciliat în București pe strada Crăciun No. 6. Pe manșeta Extractului se menționează desfacerea căsătoriei dintre D-l Ionel T. Fernic și D-na Ioana născută Nestor prin hotărârea nr. 163 din 9 iulie 1928 a Tribunalului Ilfov secția II cu formula executorie pronunțată în favoarea soției. Dosarul de căsătorie a lui Ionel T. Fernic cu Eliza V.

Dumitrescu conține extractul actului de naștere al miresei dar nu conține extractul actului de naștere al mirelui.

În figura 2 prezentăm din lucrarea ^[1], fila 8 față, din dosarul de căsătorie reprezentând formularul „Pronunțarea Căsătoriei”.

Pronunțarea căsătoriei a avut loc în ziua de 24 decembrie 1928. Martori au fost: George Bochnicek, de 29 ani, de profesie contabil, domiciliat pe strada C.A. Rosetti No. 69 și Cezar Popovici, de 40 de ani, de profesie avocat, domiciliat în Ploiești pe strada Ghiță Alecsiu No.2. Din lucrarea ^[3] am identificat strada C. A. Rosetti cu actuala stradă Bobâlna și strada Ghiță Alecsiu cu actuala stradă N. Lobacevski.

Din lucrarea ^[4] (pagina 152) rezultă că în anul 1928 Ionel Fernic era directorul proprietar al revistei săptămânale politico – umoristice *Să nu te superi că glumesc*, care apărea la Ploiești și îl avea ca prim redactor pe Constantin N. Dragomirescu, fapt ce justifică meseria de ziarist trecută în „Declarațiunea de Căsătorie”.

Remarcăm simplificarea formalităților la întocmirea dosarelor de căsătorie față de sfârșitul secolului XIX, astfel: nu s-au mai cerut extracte după actele de deces ale părinților, dacă era un asemenea caz și nici acceptul scris al părinților pentru efectuarea căsătoriei.

La S.J.Ph.A.N. am identificat Sentința de divorț nr. 7 din 20 ianuarie 1932 emisă de Tribunalul Județean Prahova, Secțiunea I – a, ^[5], prin care a fost „desfăcută căsătoria” dintre Ionel T. Fernic și Eliza I. Fernic contractată prin actul de căsătorie 839/ 928. Divorțul a fost pronunțat în favoarea soțului care a intentat acțiunea prin petițiunea No. 44337/931. În document se precizează că în acea perioadă Ionel Fernic locuia în Ploiești pe strada Regală nr. 3 (actuala stradă Neagoe Basarab ^[3]).

După divorț Ionel Fernic se va muta în București, unde se va recăsători cu Nunuța Morțun, fiica actorului Ion Morțun (1877 – 1940) după cum rezultă din informațiile prezentate în cartea doamnei Maria Roșca **Ionel Fernic – Trubadurul**. Un tangou **Nunuța** a fost compus în anul 1932 de Ionel Fernic, evident dedicat soției sale. Pe internet poate

fi ascultat acest tangou în interpretarea cântărețului Cristian Vasile. De asemenea pe internet poate fi văzută o fotografie din colecția Muzeului Literaturii Române în care apar fiecare cu un pahar de vin în mână: Ionel Fernic cu soția Nunuța Morțun și Cristian Vasile. În cartea Mariei Roșca este reprodus facsimilul olograf al unei cereri a lui Ionel Fernic din 23 ianuarie 1935 adresată Directorului Societății Compozitorilor Români prin care solicita:

Stimate Domnule Director

Vă rog dacă sunteți de acord a da în contul drepturilor mele viitoare 1.000 lei, soției mele pentru intentarea acțiunii de divorț. Această scrisoare ținând loc de chitanță.

Al Dvs.

Ionel Fernic

([6], pagina 101 -102)

Date despre căsătoria a III - a și a divorțului lui Ionel Fernic de Nunuța Morțun trebuiesc căutate la Serviciile Arhivelor Naționale din București.

Ultima parte a vieții Ionel Fernic a dedicat-o marilor sale pasiuni: aviația și parașutismul.

Autorul ține să mulțumească domnilor ing. Pavel Enache, prof. Eugen Paveleț și personalului care deservește “Sala de Studiu” de la S.J.Ph.A.N. din Ploiești pentru ajutorul oferit în perioada documentării pentru acest articol.

Bibliografie

1. S.J.Ph.A.N – Primăria Ploiești, Dosarul 839/1928 relativ la căsătoria civilă între D-I Ionel T. Fernic și D-ra Eliza V. Dumitrescu;
2. D. Carapancea – *Călăuza orașului Ploiești*, Editura Progresul S.A. Ploiești 1914;
3. ing. Jean Paltane – *Ghidul străzilor vechi și noi și al cartierelor de locuit Ploiești*, Editura Alt Vision, 2002;
4. Marian Chirulescu, Oana Dinu, Mihaela Sandu – *Publicații periodice prahovene, (1867 -2008), catalog alfabetic*, Editura Ploiești – Mileniul III, Ploiești, 2008;
5. S.J.Ph.A.N – Tribunalul Prahova, Secția I, Dosar 130/ 1931 – 1932, filele 130 față – verso și 131 față;
6. Maria Roșca – *Ionel Fernic – trubadurul*, Editura Ginta Latină, București, 2001, pag. 100 -102.

Florin Toma și Bunăstarea de rău

Volumul *Bunăstarea de rău* de Florin Toma (Editura Junimea, Iași, 2025, cu o copertă realizată de Valentin Craina și Florin Andreescu) a fost lansat la sfârșitul lui aprilie la Muzeul de Artă Prahova. Au luat cuvântul gazda întâlnirii, prozatorul Florin Sicoie, director al Muzeului, precum și invitații autorului. Vă prezentăm câteva secvențe din dialogurile serii.

Florin Sicoie: Am citit cu atenție cartea, recunosc că tot mai mult mi-a plăcut prima treime, care evocă un Ploiești care a fost și al copilăriei mele și, întâmplător, în zona apropiată de zona Pistol – eu stăteam mai spre liceul Caragiale. Deci anumite personaje, casele, curțile, le-am știut, le-am văzut, le-am și acum în minte, chiar dacă au fost demolate de regimul criminal comunist. Dar recunosc că am citit cu mare atenție și jurnalele de călătorie, cel legat de Franța, unde Florin a călătorit de multe ori [...] Îmi pare bine că Florin Toma a ales Muzeul nostru pentru această lansare [...] nu uit că în această primă parte a cărții el face un portret al ploieștenilor și vorbește de un anumit spirit ploieștean, lucru pe care l-am mai întâlnit la Eugen Simion, cel care face un portret perfect al ploieșteanului, care reflectă psihologia ploieșteanului, care e un «animal special» în economia asta [...]

Îi dau cuvântul profesorului universitar Ion Bogdan Lefter, colegul nostru de la Cenaclul de Luni.

Ion Bogdan Lefter: Mulțumesc, dragă domnule director, dragă Florin Sicoe, pentru că titulatura de Cenaclu de Luni presupun că, măcar unei părți a asistenței, rezonază. A funcționat între 1977 și 1983, când a fost interzis, era denumit formal, administrativ, Cenaclul Centrului Universitar București. Conducător al Cenaclului ca profesor, lector la Facultatea de Limbă și Literatură Română, cum se chema pe atunci, era încă tânărul critic Nicolae Manolescu (în 1977, avea 38 de ani), și studenții, apoi absolvenții, an de an, se numeau Traian T. Coșovei, Florin Iaru, Mircea Cărtărescu, Ion Stratan, Mariana Marin, Magda Cârneci, Matei Vișniec, Elena Ștefoi, Alexandru Mușina, Bogdan Ghiu, Călin Vlasie, Daniel Pișcu, și eu printre ei, căci a devoalat deja secretul ăsta Florin Sicoe, că am fost colegi în acel Cenaclu, care era un Cenaclu preponderent de poezie. Dar nu era nicio interdicție să nu se citească proză, s-a citit și teatru, Matei

Vișniec și-a citit prima piesă de teatru, *Arthur, osânditul*, acolo, la Cenaclul de Luni. [...] Se lansază o carte de Florin, dar Toma, Toma necredinciosul, destul de

Toma necredinciosul, după cum îl arată și această carte, și tot ce scrie el, un spirit veșnic neliniștit, [...] cultivat, stilist rafinat. Aceasta e diferența principală dintre veleitari și meseriași: cine vrea să se exprime artistic, are un prea plin sufletesc, are idei, trăiri, e minunat și oamenii sunt minunați dacă au asemenea trăiri, sentimente și așa mai departe. Ei cred că arta se face cu ele, cu sentimentele. Adevărații meseriași știu că se face cu stilul, cu stilistica, cu limbajul, cu meșteșugul, apt să preia sentimente, viziuni și așa mai departe, căci altfel, dacă nu ești un stilist rafinat, cum i-am spus eu lui Florin Toma, acum, îți iese ceva care preia imperfect, preia uneori până la forme caricaturale, ceea ce a fost autentic în sufletul, suflețelul celui care a încercat. Tehnica, meseria, sunt esențiale și Florin Toma este un excepțional meseriaș.

Dan Gulea: Iată o carte a cărei copertă trimite, fără îndoială, la cartea de joc. Ea este, în felul ăsta, o imagine inversată sau dreaptă, după cum ne raportăm la ea, pentru că lumea Florin Toma joacă. Acesta este, cred, primul motiv, primul pretext al întâlnirii noastre de astăzi. Și autorul, jucând pe mai multe straturi (memorialistică, amintiri, călătorii, evocări, portrete), pe mai multe paliere, scrie o carte atipică față de ceea ce a făcut Florin Toma [...] Apropiat stilistic de Radu Cosașu, scriitorul care i-a scris prezentarea la debut, în anul 1978, Florin Toma este un căutător al tatălui în toate aceste amintiri din prima parte a volumului, în descrierile unui Ploiești rece, ostil, înzăpezit, acoperit de ceață, în primii pași ai vieții unui copil care ese crescut doar de mama lui. Iar un prim *tată* ar putea fi, prin matricea stilistică, Radu Cosașu.

160 de ani de la fondarea Casei Regale a României. Istorie ploieștene

Dorin STĂNESCU

Se împlinesc luna aceasta, la 10 mai, 160 de ani de la fondarea Casei Regale a României, eveniment petrecut odată cu încoronarea ca domnitor al României a emblematicului Carol I (1866-1914), una dintre personalitățile cele mai remarcabile ale istoriei noastre naționale, un om care a modelat o întreagă epocă și de numele căruia se leagă procesul de modernizare al acestei țări. Ce era România la 1866? Unde se afla pe scara dezvoltării economice, sociale și culturale? Și unde se afla din aceleași perspective la 1914, la finalul lungii domnii de 48 de ani a regelui Carol I? Răspunsurile acestor întrebări ne arată de ce istoria l-a așezat pe Carol I pe un piedestal, iar pentru a doua parte a acestor întrebări ne vom lămuri la finalul acestor rânduri.

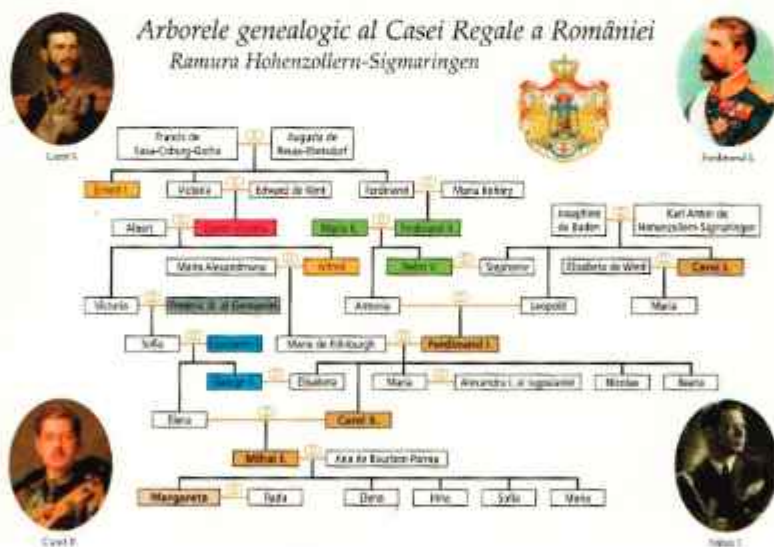
La 1866, România era o construcție statală autonomă, dar nu independentă, dată fiind dependența formală de Imperiul Otoman. La 1866 din punct de vedere economic țara era subdezvoltată, cu o industrie aproape absentă, iar componenta agrară era baza acestei economii. Se importau toate uneltele și mașinile, transporturile erau rămase la nivel de Ev Mediu, puține drumuri, mult glod ori praf, iar cel mai modern mijloc de transport al epocii – trenul – era încă un vis pentru mulți dintre români. Nu existau încă partide politice, deși două curente de idei erau conturate – liberal și conservator, iar din ele după 1870 se vor cristaliza și cele două partide – PNL și Partidul Conservator. Societatea

românească era una cu două viteze – una urbană și în plin proces de europeanizare și imitație a Occidentului, alta rurală, majoritară, rămasă în bezna Evului Mediu și ținută acolo de elita de toate felurile care, deși se pretindea avansată, nu avea nicio intenție de a schimba prea curând starea de facto. Cât privește cultura, de departe cea mai bună caracterizare a stării acesteia la 1868 o are Titu Maiorescu, cel care a definit teoria formelor fără fond, în care se preiau forme și formule din alte culturi (mari), fără să existe o interiorizare organică, naturală a acesteia, iar ideile maioresciene pot fi extinse și la modul în care se derula viața politică.

Pe acest fundal al României din preajma anului 1866, venirea lui Carol I a reprezentat un eveniment care a schimbat datele acesteia, iar tenacitatea cu care domnitorul a urmărit un anume program de modernizare a condus, într-

un final, la schimbarea paradigmei de la 1866 și la așezarea țării pe o altă traiectorie. Însă venirea lui Carol I în România, proclamarea sa ca domn și acțiunile din primele două decenii ale acestei domnii nu ar fi putut avea loc fără evenimentul abdicării lui Alexandru Ioan Cuza din 11 februarie 1866, și aici ajungem, cumva, la câteva istorii ploieștene...

Despre abdicarea forțată a lui Alexandru Ioan Cuza din data de 11 februarie 1866 se cunoaște că a fost rezultatul unui complot al „monstruoasei coaliții”, acea alianță nefirească dintre liberali și conservatori care l-a detronat pe domnul Unirii de la 1859. Ei bine, în această întreprindere subversivă, a unui

complot atent pus la cale de C.A. Rosetti și Ion C. Brătianu, ploieștenii au jucat un rol important. La Muzeul Județean de Istorie și Arheologie din Ploiești se află un jurnal de câteva zeci de pagini al lui Stan Popescu, „Garibaldianul”, un personaj creionat de maestrul Caragiale și care este cunoscut astăzi grație literaturii și nu neapărat prin acțiunile sale politice. Un om cu o traiectorie aparte pentru cei din categoria sa socială – călătorise în Italia, dornic să lupte alături de Garibaldi pentru libertatea și unitatea acestei țări, apoi luptase în revoluția poloneză și fusese luat prizonier de ruși, partizan al grupării liberale și un militant care fusese arestat de câteva ori pentru această opțiune politică. Stan Popescu era un om cunoscut și apreciat de liderii bucureșteni, de aceea a și fost cooptat, ca un om de mare încredere, în cercul restrâns al celor care aveau de înfăptuit un act cu mare risc și de mare curaj – arestarea domnitorului țării. În acest jurnal, Stan Popescu istorisește că la 11 februarie el s-a aflat printre cei care au pătruns cu armele în camera unde Alexandru Ioan Cuza dormea alături de amanta sa Maria Obrenovici și l-au forțat să semneze abdicarea. Mai apoi, tot Stan Popescu a fost cel care l-a escortat pe fostul domn în trăsură care l-a dus pe acesta până la granița de la Predeal de unde Cuza a plecat spre Italia și mai apoi la Heidelberg. Avem așadar o prezență ploieșteană în actul care a avut ca finalitate aducerea și instalarea pe tronul țării a unui prinț străin. În mai 1866, Ploieștiul este la picioarele noului domn, o telegramă de prețuire din partea orașului, a locuitorilor, îi este adresată lui Carol I și pare că totul va fi lin și armonios în relația dintre oraș și noul suveran al țării. Istoria, însă, își are drumurile ei întortocheate, iar Ploieștiul va deveni un oraș incomod, pe care domnitorul și apoi regele Carol I va încerca să îl evite de câte ori îi va fi posibil. Astăzi știm și de ce! La 8 august 1870, sub conducerea lui Alexandru Candiano-Popescu, la Ploiești se declanșează o veritabilă revoluție care a fost pe punctul să-l detronizeze pe domnitor ori să-l oblige ca, de bunăvoie, să renunțe la tronul României. În istorie precum și în literatură, actul de la 8 august 1870 are interpretări diferite. Istoricii au catalogat-o ca o mișcare antidinastică, mai nou ca încercare de revoluție pentru schimbarea paradigmei politice ori ultimul val al revoluției de la 1848. Literatura lui Caragiale, în schimb, a privit-o ca pe o comedie ridicolă, cu eroi de carton și tirade demagogice. E drept, pe maestru l-au ajutat și traiectoriile ulterioare ale personajelor: luptătorul

pentru libertate Stan Popescu ajunge director al ocnei, iar antimonarhistul Candiano ajunge aghiotant regal. Imaginea aceasta caragialiană a fost multă vreme persistentă, cu greu astăzi eticheta lui Caragiale se dezlipește de pe fenomenul complex pe care l-a reprezentat ziua de 8 august 1870. Două schimbări majore s-au produs după această dată: Carol I a renunțat să mai fie un domnitor „jucător”, cu tendințe autoritare și și-a intrat în rolul constituțional, iar partida liberalilor – Rosetti, Brătianu, Candiano și ceilalți eroi ai zilei de 8 august 1870 au înțeles că vremea revoluțiilor, a luptelor de stradă, trecuse, ele trebuiau purtate în Parlament, iar în loc de gloanțe să fie utilizate idei. După momentul 1870, reconcilierea dintre Carol I și ploieștenii s-a realizat încetul cu încetul, chiar dacă anecdotică feroviară a lansat povestea că regele Carol I, ca să evite trecerea prin Ploiești și manifestațiile de căldură și simpatie ale orașenilor, a ordonat să fie construit triajul, iar trenul spre Sinaia să nu mai oprească în gara Ploiești, unde se făcea cea celebră întoarcere „ca la Ploiești”. Realitatea a fost, evident, alta. La 1877, când țarul Rusiei a locuit la Ploiești, oamenii acestei urbe au înțeles cât de important era domnitorul, întrucât țarul l-a tratat cu respectul demn de un membru al casei de Hohenzollern, iar spre final de secol al XIX-lea, în 1897, Carol I asistă la dezvelirea Monumentului Vânătorilor în uralele ploieștenilor, momentele grele ale domniei sunt desigur uitate, iar Carol I și-a urmat programul de modernizare și nu a urmărit o vendetă în relația cu orașul ori cu ploieștenii. Revenind la întrebarea de la început, ce moștenire a lăsat Carol I la 1914, cum a transformat și cum s-a transformat România în lunga sa domnie de 48 de ani?, răspunsul este simplu: dintr-un stat cu un statut juridic internațional de subordonare față de Imperiul Otoman, el lasă un stat independent, suveran, o putere regională în această zonă a Europei, un stat modern, cu o constituție democratică și cu instituții europene, cu monedă proprie, cu peste 3000 de km de linii ferate. Lumea românească de la 1866 este schimbată radical la 1914; e drept, trecuseră 48 de ani, dar consecvența regelui Carol I în această jumătate de secol a făcut diferența și a produs saltul spre modernitate. Iată de ce acum, la 160 de ani de la fondarea dinastiei regale a României, se cuvine să facem o reverență memoriei regelui Carol I și să privim epoca sa cu aceeași ochi cu care englezii privesc epoca reginei Victoria I, cu respect, considerație și admirație.

Coperta volumului de **Dialoguri**, editat în calitate de supliment al revistei **Atitudini** în anul 2024.

DIALOGURILE

(2021-2024)

Dan Gulea (coord.)

Tribuna Argeș

RISOARE DE SALUT

de Ștefan Neșu

de risoare în viziunea noastră... de risoare în viziunea noastră... de risoare în viziunea noastră...

100 ANI DE LA APARIȚIE

LA APARIȚIE

La apariția în lume a revistei 'Revista Nouă'...

MAIORESCU

Maiorescu și rolul său în cultura noastră...

Prima pagină a publicației **Revista Nouă** (1966), supliment editat în ianuarie 2026.